

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΕ'. Φύλ. 1 ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ, 19 ΤΟΥ ΦΕΒΡΥΗ 1917 ΑΡΙΘΜΟΣ 602

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕΣ ΦΘΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΔΚΡΟΑΤΗΣ Φιλολογικὴς διμυλίες
ΑΡΦΑΣ. Είναι μεγάλη ἡ ἀγάπη μου.
Α. ΑΝΤΡΕΓΕΦ. Μέρα γιομάτη δούγη.
ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ. Νύχτα.
Ρ. ΓΚ. Νέα Βιβλία (Ἡ Ἑλένη τῆς Σπύρτης).

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Γιὰ τὴν πατρίδα !
ΚΑΙΗΟΣ. Διαλεχτὴ συναντία.
Α. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΣ. Χαμοί. !
Κ. ΔΗΛΙΑ ΜΑΛΑΜΟΥ. Ὁ Ἐθελοντής.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Λόγος καὶ ἀντίλογος.
Α. ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Προσφορά.
Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ. Γιὰ ἓνα Γλωσσάριο.
Α. Π. Τ. Μπαίνοντας στὰ δεκαπέντε...
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Σημείωμα γιὰ μιὰ
μετάφραση.
Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΥΩΜΗ -- Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

(Ἀπὸ τοὺς «Γρωμῶδες» τοῦ δευτέρου ἀνέκδοτου τόμου).

Η ΜΟΥΣΑ

Ἄνάξιος μέσα στους πιστούς μου
κι ὅσον πικρὸ καὶ ἀνασασμὸ
τοὺς δίνει ὁ νόθε μου,
ἀνάξιος ὅποιος δὲ μπορεῖ,
μέσ' στὸ σεισμὸ τὸ χαλασμό,
κάποιο τῆ γούρη του νὰ στήσῃ,
καὶ καρτερεῖ
καὶ λέει: νὰ ἰδῶ! Καὶ δὲ μπορεῖ,
κι ἀργοσαλεύει του ἡ ψυχὴ,
ὄσον τὸ κυπερίσι..

Ἄνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του,
φτερά ἀπὸ σκέψην ἢ ἀπὸ πράξη,
δὲ γοργανοίγει τα, χαρά του,
γιὰ νὰ πετάξῃ
βοριάς θρακιάς με τοὺς ἀνέμους
πρὸς τοὺς πολέμους.
Ἄνάξιος ὅποιος συλλογιέται
καὶ μέσ' στοῦ λογισμοῦ του κλειέται
τῆ φυλακῆ
καὶ πὸτ' ἐδῶ σκυφτὸς τραβιέται
καὶ πὸτ' ἐκεῖ,
ἀνάξιος μέσα στους δικούς μου,
θυσία κι ἄς φέρῃ στους βρομῶδες μου,
σακάτης ὅποιος καὶ βαριέται
κι ὅποιος ξαφνιάζεται καὶ στέκει,
ἢ τρέμοντας παραπάτει
τὴν ὄρα πὸν ἔσκουζε ἢ βροντή,

τὴν ὄρα πὸν ἔπεσε παρέκει
τ ἀστροπελέκι.

Κι ὅποιος ποδίζει κι ἀργὸς μένει,
ἀνάξιος· τί κι αὐτὸς βαραίνει
ὅσο βαραίνουν τὰ καράβια
τὰ γέρικα, πικρατημένα
γιὰ τὰ παιδιά, γιὰ τὰ κουτάβια
ξαρμάτωτα στους μῶλους πέρα,
ἐκεῖ πὸν ἢ μπόρα, ἐκεῖ πὸν ἢ ξέρα
λυσσομανάνε στὰ μπουγάζια,
καὶ στ' ἀνοιχτὰ τοῦ ὠκεανοῦ,
μακρὰ ἀπὸ τ ἀπραγα μαράζια
τοῦ στεριανοῦ,
στὰ κύματα π' ὅσο ἀγριεύουν
κι ὅσο πεισμώνουν,
τόσο τὸν ἄνθρωπον ἀντρελεύουν,
τόσο δυναμώνουν.

Κι ὁ ποιητὴς ἀνάξιος πιά,
κι ἀκόμ' ἀνάξιος κι ὁ σοφὸς
πὸν δὲν ἀνάφτουν πυρκαγιὰ
κι ἀπὸ τοῦ λύχνου τους τὸ φῶς,
ὅταν ἀλύπητη βαρεῖα
ξεσπᾷ ἢ Ἄνάγκη, καὶ προστάζει.
Ἄνάξιος εἶναι ὅποιος διστάζει.
Ἄνάξιος ὅποιος μέσ' στὴν Προξὴ
πὸν μέσ' στὰ αἵματα πατάει
κ' εὐφραίνεται στὰποκαΐδια,
ἀνάξιος ὅποιος ἀπαλά

κρατάει τῆς σκέψης τὸ μετάξι
γιὰ πέπλα, γιὰ χρυσοκεντίδια.

Ἄνάξιος ὅποιος, μὲ ὅποια σκέψη,
Καὶ ἡ πράξη τοῦ εἶναι σὰν τὸ ξύλο
τὸ ποτισμένο ἀπὸ βροχὴ
τὸ ρίχνουν τῆς φωτιᾶς, νὰ θρέψῃ
τὴ φωτιά· μάταια· πῶς ν' ἀνάψῃ;
ἀνήμερο εἶναι νὰ καῖ,
γιὰ νὰ κάψῃ.

Ἄνάξιος ὅποιος μὲ τὸ σκύλο
τὸ συρτὸ μοιάζει, σὰ δαρθῆ,
ὅταν ἀργὰ ἢ γοργὰ θάρσῃ
τῆς κρίσης ἢ ὥρα,
κι ἀντιχτυπιένται τὰ στοιχεῖα
στὰ σύγνεφα ἢ στὴν πολιτεία,
κεραυνοφόρα.

Ἄνάξιος ὅποιος ξάφνου ἀκούει
τὸ προσκλητήρι τῶν καιρῶν
νὰ τὸ φυσίῃ ἢ νὰ τὸ κρούῃ
σάλπιγγα, ἢ τύμπανο· τὸ ἀκούει,
δὲ λέει : Π α ρ ὠ ν !

Ἄνάξιος ὅποιος μαρμαρῶνει
σὰ νὰ τὸν πότισαν ἀφιόνι,
κι ἀντὶ τὰ λόγια τὰ χρυσὰ
ποῦ ἀστράφτουνε καὶ ὀρθὰ καὶ ἀκέρια,
τὰ λόγια του μουντά, μισά,
τὰ λόγια του σὰν ἀγκοκέρια.
Ἄνάξιος ὅποιος δὲ γνωρίζει,
ἢ μὲς' στὸ νοῦ του δὲ σταθεῖ
πῶς κυβερνᾷ καὶ πῶς ὀρίζει
τὸ Λόγο ποῦ εἶναι σὰ σπαθί.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Μάννα, τῶν κόσμων ἡ ἁρμονία
σὲ φορεῖ στὸ κεφάλι τῆς κορώνας·
πῶς τῶν ὀλέθρων ἢ Γοργόνας
σοῦ ἀρμύτωσε τὰ χέρια ποῦ μοιράζουν
τὸ μέλι καὶ τὴν ἀμβροσία ;

Ἡ πράξη τοῦ σοφοῦ, εἶν' ἡ σκέψη.
Δὲν εἶναι ἀνάξιος ὅποιος δείχνεται
σὰ νὰ μὴ τὸν ταράζουν
καὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν πατρίδων τὰ δεινά.
Πόσες φορὲς τοῦ ἀτάραχου τοῦ πρέπου
[Ἰωσαννά.

Παιδῶν ἀνεμοστρόβιλοι ἀκυβέρνητων
πῶς τὰ θολῶνουν τῶν ψυχῶν τὰ μάτια,

πῶς τῶν πατρίδων κρέμονται· στάρπαγια τῶν
[κυβερνητῶν
τὰ αἱματοστάλαχτα κομμάτια!

Ἡ πράξη τοῦ σοφοῦ, εἶν' ἡ σκέψη,
καὶ τὸ τραγοῦδι εἶναι τὸ κάστρο τοῦ ποιητῆ!
Δὲν εἶναι ἀνάξιος τὸ χρυσάφι ὅποιος κρατεῖ
χωρὶς νὰ τὸ ξοδέψῃ·
ἄξιος ποῦ εἶναι σὰν ἄγνωρος μὲ τὴ δική του
[γνώση,

σὰ νάχῃ ὄχι νὰ δώσῃ,
μὰ σὰ νὰ θέλῃ νὰ γορέψῃ,
κι ὡς τότε κράζουν οἱ ἄσωτοι ζητιᾶνο ἢ σφι-
[χτοχέρη.
Γνωρίζει ἡ πράξη τὰ μισά, τάκερια ἢ σκέψη
[ξέρει.

Σὲ ἀνταριαστοὺς κάποιους καιροὺς ξέχωρος
[φτάνει ὡς τ' ἄστρα
ὅποιος κρατάει τὴ γνώμη του μ' ὅλη τῆς τὴν
[ἀλήθεια
ἐκεῖθε ἀπ' τὰ γρια ρέματα κι ἀπὸ τὰ γαῦρα
[πλήθια,
μὲς' στὴ χαλάστρα ὀργὴ καὶ ὀρμὴ μιὰν ἀνεργη
[ὄψη πλάστρα.

Ἀπάνου ἀπὸ τὸ δυνατὸ τὰ πάντα ποῦ λυγίζει
κάποιος κριτῆς ὑπάρχει καὶ ζυγίζει.

Πόσες φορὲς τοῦ ἀτάραχου τοῦ πρέπου
[Ἰωσαννά!

Καλὰ καλὰ καὶ ἀληθινὰ
ἡ δύναμη δὲν εἶναι καὶ δὲ εἶναι
παρὰ μαζὶ
μὲ τὴ Δίκαιουσύνῃ.
Συρτὸ κεφάλι γαληνὸ μὲ τὴν ταπεινοσύνη
θαροεῖς πῶς γέρονε μοναχὰ γιὰ νὰ δεχτῆ
κάποιο στεφάνι ποῦ ἀπὸ δάφνη ἔχει πλεχτῆ,
ποῦ ἔχει πλεχτῆ ἀπὸ κρίνο
γιὰ τὸ κεφάλι ἐκεῖνο.

Δὲν εἶστε ἀνάξιοι, μὲς' στὰ κάστρα σας κλειστοί,
σεμνὲ σοφέ, τρελλὲ ποιητῆ,
δειλὸ ὡς σὲ κράζουν καὶ ἀπραγο καταφρονετικά.
Εἶν' ἄξιος ὅποιος μὲς' στὸ κάστρο του κλειστεῖ
γιὰ νὰ φυλάξῃ ἀπειράχτα καὶ ἀπάρθενα
τὰ λόγια τὰ προφητικά.

Θὰ γρικηθοῦν ἀργὰ ἢ γοργὰ, σὰ θὰ σημάνῃ
[ἡ ὥρα,
πρώϊμα καὶ μὲ τὴν ξαστεριά, στερνὰ καὶ μὲ τὴ
[μύρα.

Ποιὸς ξέρει! Ὁ Λόγος θάκουστῆ σὰν πρέπη
[νάκουστῆ],
τὶ πέρα πάει κι ἀπάνου ἀπὸ τὰ ἡσυχά,
πέρα κι ἀπάνου ἀπὸ τὴν ταραχὴ,

νόμος αυτοκυβέρνητος, σκοπός και βουσομένα
 [ἀρχή,
 με τῆ φωνῇ του μοναγά, κι ὅταν ἀκόμα μένη
 με στόμα πού τὸ σφράγισε μαλαματένια μιὰ
 [σιωπή
 σιωπή, πού σ' ὄλα γύρω της ἀδιάφορη και
 [ξένη,
 δείχνει σὰ νύχτη κάτι ἀπ' ὄλα πὸ βαρὺ νὰ πῆ.

Μάννα, τῶν κόσμων ἡ ἀρμονία
 σὲ φορεῖ στὸ κεφάλι της κορώνα·
 τῶν Ἑλικίωνων ἡ οὐραγία,
 τὰ χέρια πού τὰ νέχτωμα κερνάνε ποιά Ἑρινία
 με φρεῖδια σου τὰρμάτωσε; Σὲ σπρώχνει ποιά
 [Γοργόνα;

Στὴ σιδερένια γοργοτέρα Προῦξη,
 χαρὰ τοῦ Ὀλύμπου ἢ Βαλκυρία; χαρίζεις
 [θρόνο·
 κ' ἐγὼ τῆς σκέψης πού εἶν' ἀπὸ μετὰξι
 βομοὺς ὑψάνω.

Κι ἀπ' ὄσα σόνεργα ὁ χαμὸς,
 κίβως τῆς γῆς και παιδεμόσ,
 δουλεύει και ἀρπώνεται γιὰ νὰ τὰ ξηλοστειλῆ
 στὴ γῆ, στὰ νέφη, στοὺς βαθοὺς τοῦ ὄκεανοῦ,
 γιὰ με βροαίνει πὸ πολὺ τοῦ κίπου τὸ
 [γιοφύλλι,
 και οτῆς μοιριάς τὸ φύλλο, τὸ ἀργοδοῦλημα
 τοῦ σκουληριοῦ.

Κάποιες θρονιάζονται σκληρὸς κι ἄγριες
 [μεγαλοσῦνες
 ἀπάνου ἀπ' ὄσα κροάζουμε κακίς ἢ ἀρετές·
 ὅμως ψηλότερα κρατιοῦνται κι ἀπὸ κείνες
 τίς ἄγριες και σκληρὸς μεγαλοσῦνες
 παρθένες ἡμερες καιλοσῦνες
 ἀπ' τὴν ἀπαλοσῦνη τους μονάχα δυνατές.

Και εἶν' ἄξιος και πορευεται και με τὴν τρικυμιά,
 καθὼς πορευεται και μέσα στὴν ἀπανεμιά,
 τῆς σκέψης του ὁ σοφὸς πιστός· γιὰ εἶναι ἀπὸ
 [τὴ] θεία
 ψυχὴ πού ἀνέει ἀπάνου ἀπ' τὰ στοιχεῖα,
 πνοὴ και ἡ σκέψη, μιὰ.
 Και εἶν' ἄξιος ὅποιος τὸ κανόνι
 νάστράφει ὅταν ἀκούη και νὰ βροντᾷ,
 τὸ μέτωπο, τῆς δάφνης δόξα, τὸ στυλόνει
 στὴν ἄρπα ἢ στὸ βιβλίο τὰ τρισευλογητά.

Κι ὅπως τῆς μάννας ἡ στοργὴ τρανεύει
 ἀπάνου ἀπ' τὸ προσκέφαλο τοῦ σπλάχνου της

πού κιντονεύει,
 Ἄγάτη, ἐνεὸς του αἰστανεται πὸς πᾶς νὰ
 [μεγαλώσης,
 γιὰ τὴ χαρὰ τῆς μουσικῆς, γιὰ τὰ βαθιά της
 [γνώσης
 ἀγάτη, γιὰ τὰ δίδυμα τὰ δύο,
 τὴν ἄρπα, τὸ βιβλίο,
 ὅταν ἡ ἀλόγα ἢ κίτου ἐκεῖ κοντὰ
 ἀκούη νάστράφει θεοῦ ὄργῃ και νὰ βροντᾷ.

Ἦ τῶν Πινδάρων ἀγριεῖες και δάφνες τῶν
 [Τυρταίων!
 τὰνακροῦνται εὐδα νὰ στολίσουν
 ὅμοια μπορεῖ και νὰ φεγγοβλήσουν
 κορμιστασιὲς παλληκαριῶν και μετοπία
 [γενναίων.

Ἀπάνου ἀπὸ στρατηλατῶν καισαρικῶν ὄργῃ,
 ρωμαῖα ὄργῃ νικήτρα καταλύτρα, —
 μοναχική, ἀκατάδεχτη και σὺν καιταρρονητρα
 τοῦ κόσμου πού σπαράζεται στὰ πόδια της,
 [και ξένη,
 ἡ λύρα ἢ κοσμογονική τοῦ Δουκρητίου στημένη
 θριαμβευτική.

Μοῦσα τοῦ Ὀλύμπου φωτεροῦ, χαρὰ
 τοῦ πρῶσινου Ἑλικόνα,
 τὸ νόημα εἶναι τῆς ζωῆς, ἰδέα και τὰ φτερά;
 και τὰ φτερά της, ὄνειρο. Πὸ ἀπάνου ἀπ' τὴ
 [Γοργόνα
 τοῦ μίσους και τοῦ παρασιμοῦ, τοῦ ὀλέθρου
 [και τοῦ τρόμου,
 σὺν πρωτοστάτης ἄγγελος τὸ γαλανὸ ὄνειρό
 [μου.

Εἶμαι ποτ' ἴμι ἀτὸ τραγοῦδια ἀγάλαστα, γιὰ
 ἰδέσ
 χρυσιῆ ἢ κιθάρα, χάρισμα δικό σου οὐρανοπλάνο,
 ἀπὸ κυκλώπεια μάνητα κι ἂν πάνε οἱ κόρδες
 (της κ' οἱ ὀδές,
 ἀπὸ καινούριες ἄσφαλτες νεραῖδοπρόσφερες
 [χορδές
 κελαιδισμό και κλάγγασμα καινούρια θὰ τῆς
 [κάνω.

Και τὸνειρό μου, τῆς παρθένας Ἰγηςσῶς
 Και τῆς παρθένας Ἰγηςσῶς [γαμπρός.
 τὸ μαρμαροκρινόγερο στὸ ἦσυχρο μεθῶσι
 τῶν τάφον πού τοὺς εἶναι θησαυρός,
 τὸ χέρι τῆς παρθένας Ἰγηςσῶς
 αἶει τὸνειρό μου νὰ φιλήσῃ.

Η ΜΟΥΣΑ

Ρήμασμα ὀμιέ! και χάλασμα τῆς γῆς τὸ
 [περιβόλι,
 γύμνια στῆς χώρας τάνοιχτά, και στὰ κλεισμένα
 [τῆς ψυχῆς!

Ἡ Ἑλλάδα ὄνειροπάλατο κ' ἓνα χαμόγελο
 [ἔλαη !
 Ἐένος προφήτης ἔκραξε τῆς χάρας θείας
 [ξαγναντευτής.
 Οἰμέ! τὸ ὄνειροπάλατο, στὸ φῶς τοῦ ξύπνου,
 [πάει,
 χέρι, σὰ Μήδειας βαρκικῆς, κομμάτια τὸ
 [σκορπάζει
 τὸ ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς κορμὶ στὰ αἰγαῖα γαλανο-
 [πλάτια...
 Κ' ἐσύ, βλαστός μου ἀταίριαστος, καὶ ποιός
 [θὰ τὸ πιστέψῃ;

στὴν πράξῃ ἀπάνου, στὴ φωτιά, καὶ ποιά
 [δουροπαλάτια
 χμαιορικὰ ἀγωνίζεσαι νὰ χτίσῃς μὲ τὴ Σκέψῃ;

Ἔ πεταλοῦδες τῶν παιδιῶν καὶ τῶν καρδιῶν,
 μέσ' στὰ κοπάδια ἀνυποψίαστες τῶν ἀκρίδων!
 Δόξες τῶν ἔργων καὶ χαρές τῶν τραγουδιῶν,
 τίς κάνουν οἱ εὐτυχίες τῶν πατριῶν.

1917

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΜΑΣ

Α. ΑΝΤΡΕΓΕΦ

ΜΕΡΑ ΓΙΟΜΑΤΗ ΟΡΓΗ

(Μεταφρασμένο ἀπὸ τὰ Ρούσικα, ἀπὸ τὸ Ν. ΚΑΣΤΡΙΝΟ)

Τοῦ μοναδικοῦ μας ποιητῆ ΚΩΣΤΗ ΠΑΠΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΡΩΤΟ

1

... Τὸ λέπτερο τοῦτο τραγούδι, γιὰ τίς τρομερῆς
 μέρες τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τιμωρίας, τὸ ταίριασα
 ὅπως μπορούσα, ἐγὼ ὁ Τζερώνομο Πασκάνια, ὁ Σι-
 κελιανὸς ληστής, κκοκούργος, κλέφτης, φονιάς, ἐγ-
 κληματίας, κομμάτιζες...

Κι' ἀφοῦ τὸ τσίρικα ὅπως μπορούσα, θέλησα νὰ
 τὸ τραγουδήσω φωναχτὰ, δυνατὰ, σὰν ποὺ τραγου-
 διῶνται τὰ δημοῦα τραγούδια...

Μὰ ὁ φυλακίτορας δὲ μάρτισε. Τάφτι του ποῦναι
 γιομάτο τρίχες ἔχει μικρὸ, στενὸ τὸ χουρὶ του, κα-
 τὰλληλο μινάχα γιὰ τῆδικα λόγια, τὰ διαφορόμενα,
 τὰ φέρτικα, ποὺ σέρνονται στὴν κοιλιά σὰν τικεινὰ
 ὄνταρια...

Μὰ τὰ δικὰ μου τὰ λόγια δὲν εἶναι τέτια. Τὰ δικὰ
 μου τὰ λόγια πᾶνε ἴσια στάφτι, ἔχουν γερὸ τὸ στή-
 θος καὶ φαρδύες τίς πλάτες—ἀχ! καὶ πόσο πονοῦνε
 καὶ ξεκιῶζουν τάφτι τοῦ φυλακίτορα, ποῦναι γιομάτο
 τρίχες!

— Τάφτι του ἂν εἶναι κλειστό, γύρεψε ἄλλη πόρ-
 τα, Τζερώνομο, εἶπα στὸν ἑαυτὸ μου φιλικὰ. Καὶ
 σκέφτηκε, καὶ γύρεψε, καὶ βρήκε ὁ Τζερώνομο, γιὰτὶ
 δὲν εἶναι καθόλου κούτσος.

Καὶ νά, τί ἔκκανα: σκάλιξα τὸ τραγούδι μου πᾶνω
 σὲ ἀγριε λιθὸ, ποὺ μὲ τοὺς γιομάτους ἀπ' ὀργή χτύ-
 πους μου τοῦ ἀναψα τὴν παγωμένη καρδιά. Κι' ἔμικ
 ὁ ἀγριελιθὸς ζωντάνεψε καὶ μὲ κοίταξε μὲ φλογι-
 σμένα μάτια ἀπ' ὀργή, τότε σήκωσα καὶ τὸν ἀπ' ἔβασα
 προσεχτικὰ στὴν ἀκρὴ τοῦ ἀδλότοιχου τῆς φυλακῆς.

Καταλαβαίνει τὸ στοχασμὸ μου; Εἶμαι ξυπνὸς
 καὶ λογαριάζω πὼς γλήγορα θὰ τρανιάξῃ πάλε τὴ
 γῆ καμμιά φιλικιά γροθοσπρωξιά καὶ ξανά θὰ κατα-
 στρέψῃ τὴν πολιτεία σας. Καὶ τότες, θὰ γκρεμιστοῦν

οἱ ἀδλότοιχοι καὶ ὁ ἀγριελιθὸς μου θὰ πέσει κάτω
 καὶ θὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι τοῦ φυλακίτορα. Κι' ἔμικ τὸ
 σπάση, πᾶνω στὸ μαλκὸ τὸν κερὶ, τεχνοκματερό
 μυλάκι του θὰ πατήθῃ τὸ λέπτερό μου τραγούδι
 ὡςτὸ βασιλικὸ βούρα, ὡςτὸ κλειστικὸ ἐπιτολή γιο-
 μάτη ὀργή... Καὶ μ' ἀπτό μάλ' ὁ φυλακίτορας μου
 θὰ παγγῆ στον τάφο.

— Αἱ φυλακίτορα, μὴν κλείς τάφτι σου! Ἐγὼ θὰ
 διαπεράσω τὸ κάφκαλό σου.

2

Ἄν ζήσω, θὰ σκάνω στὰ γέλιχα ἀπ' τὴ χερὰ μου.
 Ἄν πεθάνω, τὰ κόκαλά μου θὰ χορδέδουνε στὸ ρε-
 πιασμένο τάφο μου. Καὶ θᾶναι μινὰ ἔφθυμη τραν-
 τέλλα!

Μπορεῖς νὰ πάρης ὄροκο πὼς ἀπτό δὲ θὰ γενῆ ποτέ;
 Πρῶτ' ἀπ' ἔλους ἢ γροθοσπρωξιά μπορεῖ νὰ ρεζ' ἐμένε
 κάτου: τὸ σάπιτο κιδούρι μου, τὴ βρωμερὴ σάρικα μου,
 ὅλον ἐμένα νεκρὸ, θικμένο γιὰ πάντα, πλακωμένο
 γερὰ ἀποκάνου. Ἀπτό πιά γέννηκε μιά φορὰ ἐποστες
 τίς μεγάλες μέρες: ἀνοιξε ἢ γῆ στὰ νεκροταφεῖα καὶ
 ξεποδάλλαν τὰ εἰρηνικὰ κιδούρια.

Εἰρηνικὰ κιδούρια, ἀπροσκάλεστοι μουσαφιρέοι
 στὸ ταμπούσι!

3

Νά, τὰ ὀνόματα τῶν συντρόφων μου, ποὺ ἢ φιλιὰ
 μέδεσε μάλ' τους ἀπ' τίς λίγες ὥρες: Πασκάλε—
 καθηγητής, Τζουζέππε, Πίντσιο, Ἄλμπα.

Τοὺς τουφέκισαν οἱ στρατιῶτες.

Εἶταν ἀκόμα ἓνας νέος, κελός, ὑποχρεωτικός, καὶ
 τόσο ὁμορφος, ποὺ τότε λυπήθηκε ἢ ψυχὴ μου. Τὸν
 εἶχα σὰν παιδί μου κι' ἐκεῖνος σὰν πατέρα μ' ἐστι-
 μάρτιζε.

Τὸνομά του δὲν τὸ ξέρω. Δὲν πρόκανα νὰ τὸ ρω-

τήξω ... μὰ μπορεῖ καὶ νὰ τὸ ξέχασα.

Τόνε τουφέκισαν κι' ἄρτον οἱ στρατιῶτες. Θαρρῶ πὼς εἶταν ἀκόμα ἕνας ἢ δύο ἐπίσης φίλοι... δὲ θυμοῦμαι.

Τὴν ὥρα ποὺ τουφέκιζαν τὸ νέο, δὲ θέλησα νὰ φύγω μακριά: κρύφτικα πίσω ἀπ' τὸ γκρεμισμένο ἀδλότοιχο, πλάι στὸν πλακωμένο κἄκτο. Καὶ τὰ εἶδα ἔλα, καὶ τᾶκουσα ἔλα. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ φεβγα, ἕνα κεντρῶδι τοῦ κἄκτου μπήκε στὴ σάρκα μου. Εἶτανε ψυτεμένους ξεπίτιδες στὴ φραγὴ μπροστά, γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν οἱ κλέφτες.

Τὶ καλοῦς ὑπηρέτες ποδοῦν οἱ ἀρχόντοι!

4

Τοὺς τουφέκισαν οἱ στρατιῶτες!

Θυμῆσου τὰ δνόματα ποὺ σοῦ εἶπα καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν ἔχουν ὄνομα, σκέψου: τοὺς τουφέκισαν. Ἄλλὰ μὴ βάλεις στὸ νοῦ σου ποτὲ νὰ κάνης τὸ σκόρο σου καὶ τὸ πιὸ χειρότερο: μὴν παραγγεῖλης νὰ τοὺς ψάλλουν μνημόσυνο. Ἄρτὰ δὲν τᾶγαποῦσαν ἐκεῖνοι. Μνημόναφέ τους εἰλικρινὰ καὶ σιωπηλὰ μέσα σου, κι' ἂν πάλε θές νὰ ὑποκριθῆς, κάνε κάτι ἔσο μπορεῖς: πιὸ ἐσθυμο καὶ γελαστό. Ὅχι ὁμως μνημόσυνο. Ἄρτὰ δὲν τᾶγαποῦσαν ἐκεῖνοι.

5

Τὸ πρῶτο τράντασμα ποὺ γκρέμισε τὴ φυλακὴ καὶ τὴν πολιτεία, εἶχε μιὰ φωνὴ ὑπερβολικὰ καὶ ἀσύγκριτα δυνατὴ κι' ἀλλόκοτη. Βογγοῦσε ἀπὸ κάτω, κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, κι' εἶτανε χωρὶς ὄρα καὶ μουγγή—ἀπιδητική. Κι' ἔλα πείονταν, κι' ἔλα πέφτανε.

Πρὶν προφτάξω νὰ καταλάβω τί γίνεται, ἔμαθα πὼς πὼς ἔλα τέλεινα, πιθάνον κι' ἄρτῃ, ἢ γῆ. Ὁ στότος δὲν τοῦκῆα. Πιὸς ὁ λόγος νὰ τρομάξω, εἰποῦνας κι' ἂν ἢ γῆ ἔλα γάθηα; Μούγγριζε καὶ βουχόσκνε πολλὴν ὥρα ὁ ὑπόγειος, ὁ ἀπέμακρος, ὁ υποχτόνιος τρομπκῶρος.

Ἐφνου εὐγενικὰ ἄνοιξε ἢ θύρα.

6

Καθόμενα στὴ φυλακὴ πολὺν καιρὸ καὶ χωρὶς κημιᾶν ἐλπίδα.

Δοκίμασα νὰ δραπετέψω, μὰ δὲν τὸ πέτυχα. Μὴ θαρρεῖς πὼς ἐσὺ θὰ πετύχαινες! Ὅχι. Εἶτανε μὲ τᾶνη χτισμένη ἢ ἀνάθεματισμένη ἢ φυλακὴ.

Εἶχα συνθίσει στὰ σίδερα τοῦ κηφασιοῦ καὶ στὶς πέτρες τῶν τοίχων, καὶ μοῦ φαίνονταν αἰώνιοι, κι' ἐκεῖνος ποὺ τοὺς ἔχτισε—ὁ πιὸ δυνατὸς τοῦ κόσμου. Ἦσο δυνατὸς κι' αἰώνιος ποὺ μῆτε κἄν ἤθελα νὰ σκεπῶ ἂν εἶταν δίκαιος.

Ὡς καὶ στὸν ὕπνο μου δὲν εἶδα λεφτεριά—δὲν κίστενα, δὲν περίμενα, δὲν αἰστανόμενα τὴ λεφτεριά. Καὶ φοβόμενα νὰ τὴν καλέσω.

Εἶναι πικίντυνο τὸ νὰ καλῆς τὴ λεφτεριά: ἔσο σιωπᾶναις, μπορεῖς καὶ ζεῖς.

Μ' ἂν τυχὸ καὶ μιὰ φορὰ μονάχα τὴν καλέσεις καὶ μὲ τὴν πιὸ χαμηλὴ φωνή, πρέπει ἢ νὰ τὴν ἀποχτήσης ἢ νὰ πεθᾶνης.

Ἄρτῃ εἶναι ἀλήθεια, ποὺ τὴν ἐπιδειβαῖονει κι' ὁ καθηγγητῆς Πασκάλε.

Κι' ἔτσι, χωρὶς κημιᾶν ἐλπίδα, καθόμενα στὴ φυλακὴ, ἔταν ἔφνου ἄνοιξε ἢ θύρα. Εὐγενικὰ καὶ μονάχη της. Ἀνθρώπινο χέρι δὲν τὴν ἄνοιξε.

Μέσ' στὰ ρέπια, τὰ συντρίμια καὶ τὰ χαλάσματα ἀπλώνονταν ἕνας ὁρῶμος σὲ τρομερὴ ἀταξία. Ὅλο τὸ χτισμὸ ὄλικὸ γύρισε στὴν πλάτῃ του κατᾶτταση, σκόρπιο δῶ-κειθε. Τὰ σπῆτια κλονίζονταν, καταρρέανε, σκάνανε, σείονταν, τρικλίζανε σὰ μεθυσμένα. Κατακαθίζανε στὴ γῆ, κάτω στὰ πλακωμένα πόδια τους. Ἄλλα θλιθερὰ πέφτανε καταγῆ, μὲ τὸ κεφάλι στὸ καλντιρῆμι—γκρρῶκ! Ἄνοιξαν τὰ κουτιά, ποὺ ζούσαν οἱ ἄνθρωποι, τέτια ὁμορφα, μικρὰ κουτάκια, κολλημένα μὲ χερτιά!

Τὰ κἄντρα ἀκόμα κρεμόντανε στοὺς τοίχους, μὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν ὑπάρχανε πιά. Ἀναποδογύρισαν, τινάχτηκαν μακριά, πλακώθηκαν ἀπὸ τίς πέτρες. Καὶ ἢ γῆ σπασμωδικὰ σπαρταροῦσε... Σάλπιζε πάλι ὁ ὑπόγειος, ὁ ὑποχτόνιος τρομπκῶρος, ὁ κουφὸς διάολος, ποὺ ἢ κουφαμάρα του τότε κάνει νὰ θαρρεῖ πάντα λίγη τὴ φωνή του. Κκλῶς, συντρέχτης καὶ θερισῶμος διάβολος.

Εἶμονε λέφτερος καὶ δὲν τὸ αἰστανόμενα. Καὶ δὲν τοῦμῶτα νάλαργέψω ἀπ' τὴν καταραμένη φυλακὴ. Στακόμιον καὶ χεζέδοντας κοίτχα τὰ ρέπια. Συνάχτηκαν κι' οἱ συντρόφοι μου ἐκεῖ καὶ δὲ φέβγανε. Μαζέδονταν στὸ ἴδιο μέρες σὰν παραλογισμένοι, σὰν παιδιὰ γύρω στὴ μεθυσμένη μάννα τους, ποὺ κυλίεται καταγῆ.

Καλὴ μάννα!

Ἐφνου ὁ Πασκάλε ὁ καθηγγητῆς εἶπε:

—Κοιτάξτε!

Ἐνα ντουβᾶρι ποὺ τὸ θαρροῦσαμε γιὰ αἰώνιο, ἔσκασε στὴ μέση. Κι' ἔσκασε στὴ μέση καὶ τὸ παραθύρι μὲ τὸ σιδερένιο κηφάσι. Τὸ λύγισε τὸ σίδερο, τὸ σπαρταροῦσε, τὸ ἔσκιε σὰ σάπιον κουρέλι—τὸ σίθερο, φαντάσου! Ἐνῶ στὰ χέρια μου μῆτε ἔγο ἔδγαζε κανένα, παρὰ κημώνονταν τὸν αἰώνιο, τὸν ἔλο-δύναμο—καὶ τῶρα οὔτε γιὰ φτύσιμο δὲν εἶταν—τὸ σίδερο, φαντάσου!

Καὶ τότε στογαστήκαμε ἐγὼ κι' ἔλοι οἱ ἄλλοι, πὼς εἶμαστε λέφτεροι!

8

ΛΕΦΤΕΡΟΙ!

9

Πιὸ δύσκολο εἶναι γιὰ σένα νὰ λυγίσης μιὰ καλαμίθρα, παρὰ γιὰ κεινον τρεῖς σιδερένιες βέργες μαζί. Τρεῖς ἢ ἕκατό, τὸ ἴδιο εἶναι γιὰ κεινον.

Πιὸ δύσκολο εἶναι γιὰ σένα νὰ σηκώσης καὶ νὰ σιμώσης στὰ χεῖλη σου ἕνα ποτήρι νερό, παρὰ γιὰ κεινον νὰ σηκώση ὄλακερη θάλασσα νερό, νὰ τὰ τὰράξῃ, νὰ πᾶρη τὰ κατακαθίσματα του καὶ νὰ τὰ σκαρπίση στὴ γῆ. Νὰ κάνει τὸ κρῦο νερό νὰ βράξῃ.

Πιὸ δύσκολο εἶναι γιὰ σένα νὰ μασήσης ἕνα κημματάκι ζάχαρη, παρὰ γιὰ κεινον ἕνα βουνο ὄλακερο. Πιὸ δύσκολο εἶναι γιὰ σένα νὰ κόψης μιὰ σάπιον κηω-στῆσσα στὰ δύο, παρὰ γιὰ κεινον τρεῖς σιδερένιες σιοινιὰ πλεμένα σὲ πλεξούδα.

Ἐσὺ θὰ ἰδρώσης καὶ θὰ κηρώσης πρὶν ἀκόμα μπορεῖς νὰ ξύσης μὲ τὸ ραβδί σου μιὰ μερμηγκοφωλιά, ἐνῶ ἐκεῖνος μὲ μιὰ σπρωξιά γκρεμίζεῖ σου τὴν πολιτεία.

Σήκωσε ψηλά τὸ σιδερένιο βαπόρι 'Εκείνος, σὰν ποὺ ἐστὶ σηκῶνεις ἕνα μικρὸ λιθάρι, καὶ τὸρριξε στὸ ἀκρογιάλι. Εἶδες ποτέ σου τέτια δύναμη;

10

Τὰ ὄσα ξέσκαπα εἶτανε, κείνος τὰ σκέπαζε. Ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ σου φυτέφτηκε στὸν τοίχο τοῦ σπιτιοῦ σου, κι' ἔλα μαζὶ: ντουβάρια σου, πόρτες σου, ταβάνι σου σὲ ζούληξαν καὶ σὲ πνίξανε.

Κι' 'Εκείνος ἀνοίξε τις πόρτες τῆς οὐλακῆς, ποὺ ἐστὶ μὲ τόση προσπάθεια καὶ προσοχὴ σφάλιζες. 'Εστὶ σαι ἕνας ἀρχοντας, ποὺ ἐγὼ μισῶ!

11

"Αν μαζέψω ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο ὄλες τις καλὲς λέξεις πῶχουν οἱ ἄνθρωποι, ἔλα τὰ τρυφερὰ λόγια, ἔλα τὰ ἡγερὰ τραγουδία, καὶ τὰ ρίξω μαζωμένα στὴ γελαστὴ ἀτμόσφαιρα,

"Αν μαζέψω ἔλα τὰ χαμόγελα τῶν παιδιῶν, ὄλα τὰ γέλια τῶν ἀθῶων, ἀνέγγιχτων ἀκόμα γυναικῶν, ἔλα τὰ χόδια τῶν ψυχρόμαλλων μυννάδων, ἔλα τὰ χερσοφιζίματα τῶν πιστῶν φίλων, καὶ πλέξω ἐν' ἀθάνατο στεφάνι γιὰ κάπιο ὄρατο κεφάλι,

"Αν τῆ γῆ ἔλγη γυρίσω καὶ τὰ λουλούδια ἔλα μαζέψω ποὺ φυτρῶνουν ἀπάνω τῆς: στὰ δάση, στοὺς κάμπους, στὰ λειβάδια, στοὺς λειμιῶνες, στοὺς ἀρχοντικούς κήπους, στὰ βάρθια τῶν νερῶνε, στοὺς γραφικούς βυθούς τῶν ὠκεανῶνε,

Καὶ ἂν συνάξω ἔλα τὰ πολύτιμα λαμπόστραφα πετράδια ἀπὸ τίς ἀπόμακρες κλεισοσφρες, ἀπὸ τὰ σκοταδερὰ βάρθια τῶν μεταλλείων, ἀπὸ τίς βασιλικὲς τάποσπασω κορώνες, καὶ ἀπὸ τάρτια τῶν ἀρχοντάδων, καὶ ἔλ' ἀπὸ τὰ λουλούδια καὶ πετράδια τὰ σωριάσω καὶ στίσω ἕνα λαμπόφωτο κι' ὀλόστραφο βουνό,

"Αν τίς φωτιές ὄλες μαζέψω, κ' ἀνάδουνε στὴν οἰκουμένη, κι' ἔλα τὰ φῶτα, κι' ὄλες τίς ἀχτίδες, κι' ὄλες τίς ἀστραπές, κι' ὄλες τίς σπίθες, κι' ὄλες τίς ἀστραπές, κι' ὄλες τίς σιγαναλαμπές, καὶ μὲ τὴν ἄλικη λάμψη μιὰς μεγάλῃθωρης πυρκαγιᾶς φωτίσω τοὺς δονισμένους κόσμους,

Δὲ θὰ μπορέσω καὶ τότε' ἀκόμα νὰ σὲ νοματίσω, νὰ σὲ νομιπτίσω, νὰ σὲ στεφανώσω, νὰ σ' ἐξυμνήσω, ἐσένα,—ὦ λεπτεριά!

12

ΛΕΠΤΕΡΙΑ!

13

Πάν' ἀπ' τὸ κεφάλι μου εἶταν οὐρανός, κι' ὁ οὐρανός εἶναι πάντα λεπτέρος, ἀνοιχτός στὸν ἀέρα καὶ στὰ σύννεφα.

Κάτ' ἀπὸ τὰ πόδια μου εἶταν δρόμος, κι' ὁ δρόμος εἶναι πάντα λεπτέρος, καμωμένος γιὰ νὰ περπατοῦν ἀπάνω του, νὰ διεψύνουν τὰ πόδια τους μπρὸς-πίσω, νὰ φιλῶν τὸνα, νὰ βλέπουν τὰλλο. Εἶναι ἡ ἐρωμένη τοῦ κάθε λεπτέρου ὁ δρόμος. Ἐχει ἀνάγκη ἀπὸ φιλί στὴν κάθε συνάντηση κι' ἀπὸ δάκρυ στὸν ἀποχωρισμό.

Κι' ὅταν τὰ πόδια μου στὸ δρόμο πρὸς τὰ μπρὸς ξεκίνησαν, μοῦ φάνηκε πῶς κάπιο θάμα γέννηκε. Βλέπω:—νὰ κι' ὁ Πασκάλε ποδοδρομίζει—ὁ καθηγητής. Κοιτάζω:—νὰ κι' ἔκεινος ὁ νέος περπατεῖ μὲ

τὰ νεκρὰ του πόδια, βιάζεται, τὰ χάνει καὶ ξάφνου τρέχει, τρέχει...

— Γιὰ ποῦ;

Μὰ ὁ Πασκάλε μὲ σταμάτησε μὲ κάπια ἀφτηρότητα:

— Μὴν τόνε ρωτᾶς! Τοῦ κόβεις τὸ δρόμο!

'Εμεῖς εἴμαστε γέροι, Γζερώνυμο...

Κι' ἔκλαψε. Καὶ ξάφνου πάλι ἀκούστηκε ὁ ὑποχτόνιος τρομπασδόρος.

(Στὸ ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

— 0 —

Στενὲς οἱ ροῦγες τοῦ χωριοῦ λεβέντης ποὺ γυροῦσε καὶ τὴν ἀπάνειμη χαρὰ σὰ μέλισσα τρυγοῦσε.

Μικρὸς ὁ τόπος τοῦ χωριοῦ γιὰ τὴν πλατεῖα καρδιά του, στενοὶ κι' οἱ κάμποι, τὰ βουινὰ μικρὰ στὸ κοίταμά του.

Καὶ μιὰν αὐγὴ, χαϊρέτησε Μάνα, Καλὴ καὶ Σπίτι,

κι' ἀουατωμένος τράβηξε στὸ φλογερὸ μαγνητι

ποὺ τὰ κανόνια πέφτοντα; στὴ δοξασιμένη μάχη,

θερίζουνε τὰ νιά κορμιά σὰ μεστωμένο ἀστάχιν.

Μέσ' στὴν ἀχόρταγη φωτιά κι' ἔκεινος, τὸ κορμὶ του

τὸ δίνει ἀτίμητο δαδί μὲ τὴν τρανὴ θανάτου.

Καὶ τὰ ποτάμια πλάτυναν στοῦ αἱμάτου τὴν ἀνάβρα,

γιὰ νὰ λουστῇ ἡ Ἀγάπη του καὶ νὰ ντυθῇ στὰ μαῦρα

στὰ πόδια τῆς μανούλας του ῥέμμα βαρὺ νὰ φτάσῃ,

νὰ τὴν τραβήξῃ μέσα του καὶ νὰ τὴν ἀγαλιάσῃ.

Καὶ γέρνει ἡ Δόξα ἡ δλόφωτη, βουβή, συλλογισμένη;

στὸ νιὸ νεκρὸς ποὺ κοίτεται, στὴ μάννα ποὺ πεθαίνει!

ΚΑ. ΔΗΛΑΑ Γ. ΜΑΛΛΑΜΟΥ

ΔΙΑΛΕΧΤΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Μιὰ περασμένη Κυριακὴ (15 τοῦ Γεννάριου) τ' ἀπόγεμα, δόθηκε στὴ σάλα τοῦ «Ὤθειου Ἀθηνῶν» ἀπὸ τὸ Γιώργα Ἀγαπητὸ, μιὰ διαλεχτὴ συναυλία, ποὺ συγκέντρωσε ὅλο τὸν ἀληθινὰ φιλόμουσο κόσμο.

Ὁ κ. Ἀγαπητὸς πιανίστας τῆς πρώτης γραμμῆς, μ' ἕνα παίξιμο αἰσταντικὸ καὶ ἰδιότυπο, μ' ὄλη τὴν ἀκρίβεια καὶ τὴ γνώση ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ μεγάλη αὐτὴ τέχνη, μᾶς ἔδωτ' ἕνα σύνολο πολὺ ἐλκυστικὸ (Chopin, Moskowski, Liszt) ὅσο καὶ νεωτεριστικὸ (Debussy). Σ' ὄλα τὰ κομμάτια δειχτήκε δέξιος, βελήθης, μελετημένος, καὶ μάλιστα στὴν περίφημη Σονάτα μπερὸλλ τοῦ Σοπὲν ποὺ ἡ ἐχτέλεσή της εἶταν ἕνας θρίαμβος τοῦ λαμπροῦ καλλιτέχνη.

Τὴ μόρφωση τοῦ κ. Ἀγαπητοῦ χαρακτηροῖζει ἰδιαίτερα καὶ τὸ πῶς, στὸ πρόγραμμά του, τύπως τὴν ἀνάλυση τοῦ ἔργου σὲ δημοτικὴ γλώσσα, δίνοντας ἔτσι ἕνα παράδειγμα γενναιότητος γιὰ τίς ἰδέες του, ἀξιο τῆς εἰλικρινεῖς τέτοιου τεχνίτη.

ΚΑΠΙΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἡ «μπαλλάντα τῆς Φυλακῆς τοῦ Ρίντιγγ» πού κομματοκιστὰ τυπώθηκε τὸν Τρισηντὴ τοῦ περασμένου χρόνου στὸ «Νουμά», κυκλοφόρησε τώρα τελευταία καὶ σὲ καλλιτεχνικὸ βιβλιαράκι ἀπὸ 37 σελίδες, σφραγισμένη μὲ τὴν ἰδιαιτέρη σφραγίδα τῆς προσοχῆς καὶ τῆς καλαισθησίας.

Ἐραιόπρεπα καὶ καλλιτεχνικὰ ἀναδημιουργημένη ἀπὸ τὸν ποιητὴ κ. Καρθαίω, ἴδια μᾶς συνεπίρρεινε μὲ τὴν ἀνάγνωσθαι τοῦ πρωτότυπου καὶ ἄθελα μᾶς μεταγγίζει στί: ἱερὰς συγκρίσεις πού ἀιστάνθηκα ὁ μεγάλος δημιουργὸς τῆς. Ὅ,τι κρύβεται κάτω ἀπὸ τὸν πονεμένο καὶ τρεμουλιαστὸ στίχο, ἔποια συγκρίσεις καὶ ἀγωνία συντάραξε τὸν Καρθαίω—Ποιητὴ, ἔποια λόγια μᾶς δίνονται, καὶ ἔποια λόγια κρύβονται καὶ ὑπονοῦνται, πλέρια καὶ ἄλλοτελα ἀποδοθήκανε ἀπὸ τὸ μεταφραστὴ στὸν πῦρ καλλιτεχνικὸ, πολυκύμαντο καὶ ἀφειγδιαστὸ ἐντεκατύλλο. Οἱ τριπλῆς ὁμοιοκαταληξίαι τοῦ Πρωτότυπου κρατηθήκανε καὶ στὴ μετάφραση, μὲ τὴ διαφορὰ πῶς ἐνῶ ἐκεῖ τὸ μέτρο μονότονα ξετυλίγεται καὶ ὁ ἴδιος τονισμὸς ἀντιθετὸς πιντοῦ, ἐδῶ στὴ μετάφραση ἡ ποιητικὴ τῶν τονισμῶν τοῦ ἐντεκατύλλου δίνει μὴν ἄλλην ἁρμονία, καὶ πότε βυθίζει μελαγχολικὴ σύφωνα μὲ τὸ νόημα καὶ πότε παίρνει μιὰ γοηγηρὰ καὶ μιὰν ἀγωνία μὲ τὸν τονισμὸ τῆς τρίτης συλλαβῆς. Ὁ κ. Καρθαίω: στὴ μορφή τῆς μετάφρασῆς τοῦ κατόρθωσε ποιητικὰ νὰ περιχέισαι τὸ περιεχόμενον τοῦ πρωτότυπου, χωρὶς νὰ ξεφύγει σημαντικὰ καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη μορφή.

Τὸ ἐπίτιμο τοῦ Κεϊμένου ἀντιφέγγει σὲ ἐξάστιχο τῆς μετάφρασης, ἔποιο συνίστημα τὸ τρεμουλιαστὸ καὶ ἔποια εἰκόνα τὸ γαλήνεο. Ὁ μεταφραστὴς κριτικῶτα στὰ ποιητικὰ τοῦ χέρι τὴν πρώτη μαγιά ἐπλάθε καὶ ἐξανάπλαθε τὸ προζῆμι, ἴσαμε πού νὰ δώσει στὴν Ἑλληνικὴ ἔ,τι κρυδότενα μέσα στὴ σικταίνῃ καὶ στρυφνὴ Ἑγγλέζικη γλώσσα. Καὶ μιὰ μετάφραση στὰ Ἑλληνικὰ γιὰ νὰ μὴν εἶναι ἄλλοτελα συννεφιασμένη καὶ νὰ μὴν κρύβει στὰ φύλλα τῆς τὰ πληχτικὰ ὁμιχλιασμένα δειλινὰ, ἔθελε κάποιος φῶς Ἑλληνικὸ νὰ τῆς περιχυθεῖ. Καὶ τὸ φῶς τῆς δόθηκε. Ἡ ξερὴ λέξη τοῦ Κεϊμένου παρμελήθησε κάπως μπροστὰ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ νόημα τοῦ ἔργου.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἔργου εἶναι τὸ σπουδαιότερο μέλημα γιὰ τὸν τεχνίτη-μεταφραστὴ. Ὁ τόνος, τὸ ἰδιαιτέρη χροῶμα, τὸ χαρούμενο ἢ τὸ πονεμένο συναίσθημα, ἢ λυρικὴ ἐξαρση, ἢ τὸ Ἀπολλώνιο ἀνάκρουσμα, καὶ ἔλα ἐκεῖνα τὰ εὐκολούγιστα καλαμάκια πού φουᾶνε καὶ χαρίζουνε σ' ἕνα ἔργο τὴν ἰδιαιτέρη πνοή του εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὰ σοβαρὰ μελήματα γιὰ,

ἐναν κλοσυνεῖδητο ἐργάτη, πού καταπιάνεται νὰ δώσει στὴ γλώσσα του, ἔ,τι κάποιος ἄλλος προσεχέει καὶ μὲ στοργὴν δημιουργήσει. Ἡ ξερὴ ἐρμηνεῖα τῆς γραμμῆς δὲν πικρὴει κανένα μεγάλο ρόλο, καὶ τὴ περισσότερες φορές περνᾷ ἀπρακτικῶτα ἀπὸ τὴν ἀνεγνώστη, χωρὶς νὰ χαρίσει καὶ τίποτα τὸ ξεχωριστὸ στὴ μετάφραση ἐνῶ τὸ ἐξανηλάτισμα τοῦ ἔργου μὲ στὰ ὁρισμένα καὶ αὐστηρὰ καλοῦπιαι τῆς τέχνης, δίνει στὴ μετάφραση τὸ νόημα καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ Πρωτότυπου, συντροφεμένη μὲ τὴν ἀπόμικρη καὶ τρεμουλιασμένη ἀχτίδα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀναδημιουργοῦ.

Μὴ γιὰ τὰ παραπάνω χρειάζεται τὸ λεπτότερο καλλιτεχνικὸ αἴσθημα. Καὶ ἀκόμα κόπος, ὑπομονὴ, στοργή, καὶ χρόνος. Ὁ κ. Παλλῆς πού στάθηκε σὰ δὴγός σ' αὐτὴ τὴν καινούργια ἐργασία, μίλησε κάποτε πόσος κόπος χρειάζεται καὶ πόσην ὑπομονὴ πρέπει νὰ χρεῖ ὁ μεταφραστὴς πού θὰ καταπιαστεῖ νὰ δώσει μὲ τὴν τομηρὴν του προσπάθεια ἕνα βήμισμα στὸ Σκολαστικισμὸ καὶ στὰ αἰῶνια καθιερωμένα, πού ἀληθινὰ τίς περισσότερες φορές δὲν εἶναι καὶ τὰ ὁμορφώτερα. Καὶ γενικὰ ὅλη ἡ μεταφραστικὴ ἐργασία τοῦ κ. Παλλῆς μὲ ἕνα madrigal τοῦ Shakespeare (Ἀγάπη) καὶ μὲ τὸν John Alderson my Jo, John τοῦ Burns (Ἰάννη μου, Ἀγάπη μου), πού βρίσκονται μὲς στὴ Συλλογὴ τοῦ «Ταμπουράς καὶ Κόπανος» μαρτυροῦνε καὶ δίνουν ἀδρὲς ἀποδείξεις τῆς καινούργιας φλέβας πού χτύπησε καὶ τοῦ δραστεροῦ καὶ λαμπρικρισμένου νεροῦ, πού ἔκαμε νὰ ξεπηδήσει.

Ὁ μεταφραστὴς τῆς μπαλλάντας τοῦ Ἰωάννου, ἴδια προσεχτικὰ καὶ ὑπομονητικὰ ἐργάστηκε, καθὼς φάνεται ἀπὸ τὸ διάγραμμα καὶ τὴν ἀντιπαραβολὴ μὲ τὸ Πρωτότυπο. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ νόημα τὸν τραχίζανε. Δὲν προσπάθησε ν' ἀποδώσει «πιστότατα» τὴ λέξη. Τότε ἡ μετάφραση τοῦ δὲ θᾶχε καμμιὰν ἰδιαιτέρη ἀξία καὶ μὲ μεγάλη μας λύπη θὰ τὴν καταχωρούσαμε μὲ μὴν ἄλλη μετάφραση τῆς μπαλλάντας σὲ ρυθμικὴ κάπως πρόζα, μὲ ὄχι δυστυχῶς καὶ σὲ καλλιτεχνικὴν ἀπόδοση.

Προτιμοῦμε νὰ μὴν ἀκούσουμε τίποτα γιὰ «τὴν μπάσταρδην Ἐλπίδα τῆς μύρης ἀπελπισίας» νὰ μὴ μάθουμε ἀνὰ Πάτῃς ἀφῆνε ἀπὸ καμμιὰ φυλλάδα, ὅτι «τὰ φαντάσματα κρατούσανε μ' ἀποτρόπαια χάρι τὸ ραντεβού τους» καὶ ἄλλα, παρὰ νὰ θυσιάσουμε τὴν αἰσθητικὴ ἀπόλαψη πού μᾶς δίνεται στὴ μεταφραστικὴ δημιουργία τοῦ κ. Καρθαίου, καὶ ἰδιαιτέρη στὸ τρίτο μέρος, πού εἶ ἔσωτερικὲς ρίμες τοῦ Πρωτότυπου κρατηθήκανε μὲ τόση χάρι καὶ μὲ τέτοιον ἁρμονία.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδρυτής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Ἀκαδημίας 53 (μέσα στὸ Ἀκαδημαϊκὸ βιβλιοποιεῖο).

Συνδρομὴ χρονιάτικη: Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ βιβλίο καὶ πωλεῖται 40 λεπτὰ τὸ φύλλο.

— Τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ «Νουμά» τὴν ἔχει τὸ **ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Ε. Κουκλάρα** (ὁδὸς Ἀκαδημίας 53, ἀντικρὸν στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ). Ἐκεῖ γράφονται συνδρομητὲς, πωλιεῦνται περασμένα φύλλα κτλ. κτλ.

ΜΠΑΜΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ...

Ὁ «Νουμάς» μπαίνει, μὲ τὸ σημερινό του φύλλο, τριλλίζοντας κίπως, στὰ δεκαπέντε του χρόνια. Πιορσαρὸς δεκαπενταετηρίδας κι αὐτός! Δὲν τὸ ξέρει ἂν θὰ ξεκολοιδήσει νὰ βγαίνει ταχτικά, οὔτε πάλι ἂν ἡ φτερινὴ χρονιά θάναυ καὶ ἡ τελευταία του. Σὲ μιὰ τέτια ἀνώμαλη κι ἀόριστη κατάσταση, ποῖος μπορεῖ νὰ μιλήσει μὲ βεβαιότητα; Ὡς τόσο ὁ ἐκδότης του θὰ προσπαθήσει νὰ βγάλει τὸ φύλλο ὅσο τὸ δυνατό συχνότερα — ἂν, ἐννοεῖται, αὐτὸ τὸ θελήσουν κ' οἱ συνδρομητὲς του, ποὺ λογαριάζοντας τοὺς κρίσιμους καιροὺς, δὲν πρέπει νάχουν τὴν ἀπαίτηση νὰ βγαίνει τὸ φύλλο ταχτικά, γιὰ νὰ πληρώσουν τὴ συνδρομὴ τους.

Ὁ «Νουμάς» θὰ κρατήσει τούτη τὴ χρονιά, ὅσο μπορεῖ, καθαρὸ φιλολογικὸ χαραχτήρα. Ἀφοῦ ἡ σκέψη ἔχασε ὅπωςδήποτε τὴ λευτεριά της στὶς μέρες μας καὶ παρεξηγῆται ἔλεεινὰ ἢ ἀτομικὴ γνώμη, πρέπει νὰ τὰ φέρνει κανεὶς ἄγγιχτα τὰ λογῆς πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα καὶ νὰ σχολεῖται μόνο μὲ τὴ φιλολογία. Εἶναι μιὰ ὄαση κι αὐτὴ ἀνάμεσα στὶς μαῦρες μέρες ποὺ περνοῦμε.

Ἐνα τέτιο ξεκούρασμα πνευματικὸ θὰ προσέσει νὰ δώσει φέτος στὸς ἀλλοῦς του ὁ «Νουμάς» κι ἂν ἡ φτερινὴ του ἢ χρονιά, ὅπως τὸ λογαριάζει, θάναυ κ' ἡ τελευταία, τότε θάχει κάθε δικαίωμα νὰν τὸ χαμηλώσει πὸς κλείνει ἔτσι, φιλολογικά, τοὺς δεκαπεντάχρονους ἀγῶνες του.

Δ. Π. Τ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Μὲς στὸ θαμπὸ στενόμαζρο θάλαμο δυὸ σφιγρὸς ἀπὸ σιδερένια κρεβάτια, σκεπασμένα μὲ ποικίλα στρατιωτικὰ κομβέστες, καὶ κάτι πρόσωπα ἀξοφύστα καὶ γλωμὰ σὰ χῶμα καὶ κάτι στόματα μωλογομένα κ' ἄλλα μέτια κλειστά, κ' ἄλλα θρόνιστοι καὶ κάτι βαθεῖς ἀνασασμοὶ καὶ κάτι οὐχ ἀληθῆ ρυθμικά, σὰ νὰ σέβαν κίτον μαζριά τῆς βασιλῆς ἀλλοδῆς τῆς ζωῆς ἢ σὰ νὰ προνίζαν κίτον κορμούς ἀπὸ χοντρά δέντρα μὲ τὸ κοτόνι τῆς Μοῖρας. Καὶ παντοῦ μὲ μινρωδιὰ ἀπὸ φαρμακεῖο.

Στὴ μέση κρεμασμένη ἀπ' τὸ ταβάνι μιὰ λήθαυ γκαζιτοῦ ἀπλώνει ἀπαλά γέρο τριγύρο ἕνα γλυκὸ λευκὸ φῶς σὰν ἀγάπη μάννας καὶ σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ.

Βήματα βοιβά, ὀμιλῆς ψιθυριστῆς, κίτον κίτον μιὰ φωνὴ ποὺ ξεχίστηκε κ' ἄφησε δυὸ λέξεις νάχουν στοῦνε σὰ σ' ὄνειρο καὶ σὰν ἠχὸ ἀπὸ πέτρα, σὰ ρότσημα ἢ σὰ βογγητὸ — κάτι λόγια κομματιαστά — κάτι λόγια παράξενα.

Ὁ Πέτρος κείτεται ξαπλωμένος μαζρὸς μαζρὸς στὸ κρεβάτι τῆς κόρης. Κάτι εἶπε — ὄχ, μίνα μου, εἶπε, ἢ κάτι τέτοιο — καλὰ δὲν ἀκούστηκε. Ὅμως ἡ Νοσοκόμα μὲ τὴν ἄσπρη ποδιὰ καὶ τὸ χοντρὸ, σὰν ἀντρίκιο πρόσωπο, ἦρθε κοντὰ του. Τὰ βήματά της βοιβά καὶ βαριά. Τὰ ματόφρυδά της σὰ νὰ λέγανε: «ὦ, ἔχουμε ἰδεῖ πολλά, ἔχουμε τόσα πολλά, — καὶ τί δὲν ἔχουμε!» Τὸ στόμα της μ' ἕνα μικρὸ χαμόγελο σὰ νάλεγε: «Καὶ ὅμως...»

Καὶ ὅμως ὁ Πέτρος θάγε πνετό. Ὁ φτωχὸς ὁ Πέτρος! Τὸ πρόσωπό του, τ' ἀχνὸ σὰ χῶμα, εἶπε κάνει δυὸ βυσινιῆς βοῦλες σὰ δυὸ δεκάρες, σὰ δυὸ πεταχτά, κοκκαλιάρικα μάγουλά του, λίγο γάρα κάτω ἀπ' τὰ βαδουλά, στεγνὰ του μάτια ποὺ γάλλιζαν παρῆνα καὶ ποὺ ἀνοικοκλείνανε μὲ δυσκολία.

Ἡ Νοσοκόμα τοῦ εἶπε, δίνοντάς του, ἕνα ποτήρι:

— «Πιὲ το αὐτό, Πέτρο. Θὰ σοῦ κάνει καλό!»

Ὁ Πέτρος τὸ πήρε μὲ τ' ἀδύνατα χέρια του κ' εἶπε:

— «Εὐχαριστῶ, κυρά Μαρίκα μου, καλὸ νᾶχεις». Κι ὕστερα ἐξακολούθησε :

«Ὅμως ἦταν πικρὸ. Καὶ σὰ νὰ κάνει κομμάτι ζέστη ἐδῶ μέσα. Νά, ἐδῶ στὰ μάτια μὲ καίει. Τὸ φῶς λέω πὸς μὲ πειρῆζει — Ἄν μὲ πονάει ; Τώρα ὄχι καὶ τόσο. Νά, βαρὺ τὸ νιώθω — ἓνα βάρος. Ὁ-στόσο νὰ περπατήσω βέβαια δὲ θὰ μπορέσω. Σακᾶ της !... Τὰ παιδιά μου θὰ μὲ κοιτάζουν βουβὰ κα-θλιμένα : ὁ πατέρας ! Κλαῖτε ; Ἔ! ὁ πατέρας σα-κάτης ! Δὲν εἶναι τίποτα...

«Ἦταν ἓνα δαιμονισμένο μπάμ ! μπούμ ! — Σκο-τωμός ! — Ἠρθανε, λέει, νὰ μᾶς πάρουν τὰ ὄπλα μας οἱ Φράγγοι ! Ποιανὸ θὰ πάρουνε, λέει, τὰ ὄπλα ; Εἴμαστε φτωχοὶ καὶ μικροί, δὲ σοῦ λέω, μὰ εἴμαστε τίμοι καὶ φιλότιμοι. Ὅχι λοιπόν, τὰ ὄπλα μας δὲ μᾶς τὰ παίρνετε ! Εἴμαστε Ρωμιοὶ κ' εἴμαστε πε-ρήφανοι γι' αὐτό. Σᾶς τῶπαμε ὀρθὰ κοφτά : τὰ ὄπλα καὶ τὰ κανόνια δὲ σᾶς ; τὰ δίνουμε ! Σᾶς τῶπε κ' ὁ Βασιλιάς μας, ὁ λεβέντης. Σᾶς τῶπε κ' ὁ κόσμος ὅλος. —

«Ἀκούστηκε ποτὲ στὸν κόσμο νὰ πεῖ ὁ Ρωμιός : «πάρτε τὰ ὄπλα μου ;» Ποῦ ἀκούστηκε ποτὲ νὰ πεῖ ὁ Ρωμιός : «φοβᾶμαι καὶ τὰ παραδῶν» ;... Μολὸν λαβὲ ! — ἔτσι ἔγραφε στὴν ἐφημερίδα. Εἶναι ἀρχαῖο αὐτό. Πάντοτε εἴμεῖς ἔτσι εἴμαστε, Κυρά Μαρίκα μου : παλικάρια ! — Ἐξέρεις τί πάει νὰ πεῖ «μολὸν λαβὲ», Κυρά Μαρίκα ; Ἔλα νὰ μοῦ τὰ πάρεις, πάει νὰ πεῖ, σὰ σοῦ βαστάει ! Ἐλάτε νὰ μᾶς τὰ πάρετε μονάχοι σας, φωνάζει ὁ Κωσταντῖνος. Κι ὅλος ὁ κόσμος τρέχει στὸ στρατόνα ! — Ἔχ ! -- εἴμαστε μι-κροὶ δὲ σοῦ λέω, ὅμως θὰ μᾶς σκοτώσουνε πρῶτα, κ' ὕστερα...»

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀρρώστου, ἀνήμπορη στὴν ἀρχή, δυνάμωσε ἀγάμια ἀγάμια. Γρήγορα-γρήγορα μιλοῦσε καὶ χωρὶς σειρά. Ὅμως οἱ τελευταῖες λέξεις εἰπώθη-καν ἔτσι βραχνῆς καὶ μὲ τέτοιο πάθος, ποῦ ὁ Πέτρος φάνηκε πὸς κουράστηκε. Ἡ Νοσοκόμα τοῦπιασε τὸ χέρι :

«—Μὴ μιλάς, μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο», τοῦ εἶπε. «Ὁ γιατρός εἶπε πὸς δὲν κάνει νὰ στενοχωριέσαι. Θέλεις λίγο νερό ;»

«—Νὰ μιλάω—ναί, συμπάθησέ με—ναί, δῶσ' μου λιγάκι νερό — ὅμως νὰ λείψουν καλύτερα ἐκεῖνα τὰ γάλατα. — Δὲν πεινάς, Πέτρο ; — Ὅχι, δὲν πεινάει ὁ Πέτρος. — Καὶ νὰ μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο ! — Καλά, οὔτε καὶ νὰ στενοχωριέμαι. —

«Δῶσ' μου, λέει, τὸ ντουφέκι σου ! Τί νὰ στενο-χωριέμαι ! Ἐμπρὸς λοιπόν, ἔλα νὰ τὰ πάρεις ! — Ἐγὼ νὰ στενοχωρηθῶ ! χμ ! ἀστεῖο πρᾶμα κ' αὐτό ! Ὁ Πέτρος, κυρά μου, δὲ στενοχωριέται : ἔλα καὶ πάρτα ! Δυὸ λέξεις καὶ τελείωσε. Κι ὕστερα : μπάμ ! μπούμ ! μπάμ ! καὶ πάει λέοντας. — Πάρτε τα τὸ λοιπόν ! Δὲ στενοχωριέμαι καθόλου. Ὁ Πέτρος, Κυρά Νοσοκόμα,

δὲ στενοχωριέται καθόλου. Μπάμ ! μπούμ ! μπάμ !... Φτωχὸς ἀνθρώπος εἶμαι. Κάθε μέρα στὸ στενὸ μα-γαζί, ἀπ' τὴν ἀυγὴ ὡς τὸ βράδι. Τάκ ! τοῦκ ! καρ-φῶνω τίς μετσεσόλες — καὶ δὸς του τὸ σουβλί !

«Καὶ τίς Κυριακὲς ἀκόμα — κλειστὸ τὸ μαγαζί, δὲ σοῦ λέω — ὅμως ἀπὸ μέσα ὁ Πέτρος, τάκ ! τοῦκ ! καὶ δὸς του τὸ σουβλί. Ὅστόσο τυραννισμένη ζωὴ. Τάκ ! τοῦκ ! πρῶι βράδι, γιατί τὰ παιδιά γυρεύουν ψωμί. Ἐξέρεις μιάδὲς, τί θὰ πεῖ ψωμί τῶν παιδιῶν, Κυρά Μαρίκα μου ; Ψωμάκι θὰ πεῖ ! — Ὅμως γιατί νὰ στενοχωρηθῶ ; Καθόλου μάλιστα. —

«Μηδὲ σὲ πανηγύρια ὁ Πέτρος σου, μηδὲ καὶ σὲ γλέντια ὁ Πέτρος. Μόνε τάκ ! τοῦκ ! γιὰ τὸ ψωμάκι τῶν παιδιῶν... ἔ, καὶ κάνα τσιγάρο — καὶ δῶ καὶ κεῖ καὶ κανένα κρασάκι, κ' ὁ κόσμος ὅλος. Πρῶι βράδι δουλιὰ — Ὅμως τὰ ὄπλα δὲν τὰ δίνουμε. Εἴμαστε Ἕλληνες ! Πατρίδα λές, καὶ γαμίζει τὸ στόμα σου, καὶ τὰ σωθικά σου ὅλα λατταροῦνε !...

«Ὅλη τὴν ἡμέρα, ποῦ λές, σκυμμένος στὴ δου-λιὰ μὰ εἴμαστε ἄντρες, Κυρά Μαρίκα, κ' ἡ Πατρίδα θέλει τὴν τιμὴ της, γιὰ νὰ ζήσουμε καὶ μεῖς, ἀλλῶς χίλιες φορὲς καλύτερα νὰ πεθαίνει κανένας. — Κι' ὅταν πηγαίνεις νὰ σκοτωθεῖς, συλλογιέσαι τὰ παιδιά ποῦ θέλουνε ψωμάκι, κ' ἐκεῖνη τὴ δόλια τὴ γυναῖκα σου — Τάχα μὴν τί χωροστῆει κ' αὐτὴ, νὰ μείνει ἔρημη στοὺς πέντε δρόμους μὲ τρία παιδιά ! — κ' ἀκόμα συλλογιέσαι τὸ γλυκὸν ἀέρα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς — γιατί, μὴ θαρρεῖς, ἡ ζωὴ πάντα γλυκιά εἶναι. Ὅστόσο γιὰ τὴν Πατρίδα ἔ' ἀποχωρετῆς ὅλα μὰ καὶ καλὴ ! — Προστάξανε : «ἀρχίσατε πῦρ» — πάνε ὅλ' αὐτὰ, ξεχάστηκαν. Σκοπεύεις καλὰ ; τραβᾶς καλὰ στὸ σημάδι ; — ὅλα τ' ἄλλα εἶναι κουραφέζαλα. Τιμὴ, δίκιο, κ' ἡ ζωὴ σου ἀκόμα ὀλάκερη εἶναι κουραφέ-ζαλα δίχως τὴ γροθιά σου σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Σοῦ βαστάει, λέω, νὰ σημαδεύσεις δίχως νὰ τρέμουν νὰ χέρια σου; ξέρεις νὰ πεθάνεις ὅταν πρέπει ;... Ἀσταλέ-νια καρδιά πρέπει γάχει κανένας ! — Καὶ τὸ ψωμάκι ; θὰ μοῦ πεῖς, τὰ παιδιά ; ἡ γυναῖκα σου ; ἡ ζωὴ ποῦ-ναι πάντα τόσο γλυκιά ; — Πατρίδα ! σοῦ λέω κ' ἐγώ, καὶ βροντολογεῖ ὁ Κόσμος ἀπὸ τίς ντουφεκιές !»

Τὴ λέξη «Πατρίδα» τὴν εἶπε ὁ ἀρρώστος μ' ἓναν τέτοιο τρόπο, ποῦ ἡ Νοσοκόμα τρώμαξε κ' ἐνίωσε μὴν ἀνατριχίλα νὰ ξεκινάει ἀπὸ πίσω ἀπὸ τ' ἀφτιά της καὶ σέρνεται στὴ ράχη της σὰ σχολόπεντρο ἴσαμε τὰ νεφρὰ της.

«Σώπα, Πέτρο !» τοῦ εἶπε.

Κι ὁ Πέτρος σώπασε κ' ἄρχισε σιγῆ, σιγὰ νὰ μιλάει καὶ τὰ δάκρυα κινουῦσαν μαλακά, μαλακά κ' ἔβραχαν τ' ἀξούριστο πρόσωπό του ...

Πατρίδα ! — αὐτὴ ἡ λέξη εἶχε γαμίζει ὀλάκερο τὸ θάλαμο. Κι' ἀπ' τὴ λύρα τοῦ γκαζιού, στὴ μέση, χυρότανε ἀπαλὰ γύρω τριγύρω ἓνα γλυκὸ λεικὸ φῶς

σάν ἀγάπη μάννας καὶ σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ. Καὶ οἱ ἀνασασμοὶ καὶ τὰ ρυθμικὰ ροχαλιητὰ καὶ βογγητὰ τῶν ἀρρώστων παροῦσες ποὺ λέγαν καὶ ξαναλέγανε σιγὰ, σιγὰ, σ' ὅλους τοὺς τόνους, δίχως διακοπή : « Πατρίδα... »

Μὰ βαθεῖά, πονετικὰ θλίψη γέμισε τὸ στήθος τῆς Κυρᾶ Μαρίκας. Μ' ἓνα κίνημα μητέρας ἔσκιψε καὶ τοῦ χαιδεψε τὰ μαῦρα καὶ ἀχτένιστα μαλλιά, καὶ τοῦτε :

— « Μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο ! Δὲν πρέπει νὰ στενοχωριέσαι. Εἶπε ὁ γιατρός νὰ μὴ στενοχωριέσαι ».

Ἐ Πέτρος τήνε κοίταζε κατὰματα :

« — Δὲ στενοχωριέμαι. Γιατί νὰ στενοχωρηθῶ ! »

Ἡ Νοσοκόμα τοῦ χαμόγελσε καὶ τοῦτε πάλι :

— « Μὴ βάνεις, Πέτρο κακιὰς σκέψεις στὸ κεφάλι σου, νὰ χαρεῖς ! » — καὶ ἔκανε νὰ γέμει.

Μὰ ὁ Πέτρος τὴν ξανάκραξε :

— « Για νὰ σοῦ πῶ κάτι, Κυρᾶ Μαρίκα ! Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος στὴν πέρα γωνιά, » τῆς εἶπε δείχνοντας μὲ τὸ χέρι, « τὸν ἀκούω τώρα τόσην ὥρα ποὺ βογγεῖ σιγὰ, σιγὰ καὶ λέει ὀλοένα κάτι τί' μα δὲν μπορῶ νὰ τὸν ἀκούσω τί λέει — ὅμως θάναυ λαβωμένος βαριά ! » Ε ; θάναυ πολὺ βαριά χτυπημένος, Κυρᾶ Μαρίκα ».

— « Γάλλος εἶναι, Πέτρο », τοῦ ἀπεκρίθησε κείνη, « μὴν κἀθεσαι καὶ στενοχωριέσαι ! Εἶναι ἓνας Γάλλος ναυτής, παιδί πράμα ἀκόμα, καὶ ὄλο τὴ μητέρα του φρονιάζει. Ποῦ τάχα νὰ βρίσκεται τώρα ἐκεῖνη ! — Οἶόν ! — στὴν ἄλλην ἄκρη τοῦ κόσμου ! Ὅλο τήνε φωνιάζει : Μαριά, λέει, καὶ κλαίει. Εἶναι βαριά πληγωμένος, πέρα καὶ πέρα τὸν ἔχει ἡ σφαῖρα περισπῆνον — « διαμπερές » — Μὰ νὰ μὴν κἀθεσαι καὶ στενοχωριέσαι, Πέτρο. Γάλλος εἶναι, δὲν εἶναι δικὸς μας. Κῦρταζε, Πέτρο, νὰ κοιμηθεῖς κομματάκι ... Ὅλο καὶ τὴ μητέρα του γυρεύει... »

Ἐ Πέτρος ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ εἶπε σιγὰ :

— « Ὅχι, δὲ στενοχωριέμαι. Ἔτσι σ' ἀρώτησα — εἶναι Γάλλος, ἔ ; Κι' ὄλο τὴ μάννα του γυρεύει... Ἐχ' τί μᾶς κἀνανε τ' ἀπίστα σκυλιά — ».

Ἄνοιξε πάλι τὰ μάτια :

« Φουκαράς καὶ αὐτός, Κυρᾶ Μαρίκα μου, τί νομίζεις ! Τί τοῦτανε γραφτὸ καὶ αὐτουνοῦ, νάρθει νὰ σκοτωθεῖ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα ! Ὅμως ἔξερεις, Κυρᾶ Μαρίκα ; Καμιὰ φορὰ λέω ποῦ καὶ αὐτοὶ γιὰ τὴν Πατρίδα σκοτώνονται, γιὰ τὴ δικὴ τους βέβαια τὴν Πατρίδα. Πόλεμος βλέπεις ! Μὰ πάλι γιὰ ποῖο λόγο νὰ μᾶς εἰθουν ἐδῶ ; —

« Ὅμως τότε πρόσταζε καὶ αὐτὸν ἡ Πατρίδα του. Τοῦτε : « θέλω νὰ πᾶς ἐκεῖ », καὶ αὐτὸς πῆγε. Μὴ δὲ θὰ πῆγαινα καὶ ἐγώ, ἂν ἤμουννα στὴ θέση του ; — Δὲ σοῦ λέω, πῶ ἀνόρεχτα θὲ ν' ἀφίνα βέβαια τὸ σουβλί μου γιὰ μιὰ τέτοιαν ὑπόθεσιν ; μὰ σάν τὸθελε ἡ Πατρίδα — »

Ἐ Πέτρος σταμάτησε καὶ ἀφιγνράστηκε τὰ βογγητὰ ποὺρχόντουσαν ρυθμικὰ ἀπ' τὴν ἄλλην ἄκρη τοῦ θαλάμου.

« ..... Ἡ Πατρίδα ! Για τὴν Πατρίδα καὶ αὐτοὶ ! Ὅλοι γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ ὄλα γιὰ τὴν Πατρίδα ! — Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτός ; ... Ὅλο τὴ μαμά του φωνιάζει, εἶπε. Τὸ φτωχὸ παιδί ! Ἐξερεις, Κυρᾶ Μαρίκα, λέω ποῦ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι, ὅπως καὶ ἐμεῖς. Τάχα μου τί... Τώρα γιατί σκοτωνόμαστε, θὰ μοῦ πει, ποιὸς φταίει ; — Ἐκεῖνοι ποῦ τότε στείλανε δῶ

κάτω φταίνε. Αὐτοὶ καὶ κανένας ἄλλος ! »

Συλλογίστηκε λίγο μισοκλείνοντας τὰ μάτια.

« Π' ἀντίθετά τους αὐτοὺς ποῦ τότε στείλανε !... Ὅμως δὲ βαριέσαι, Κυρᾶ Μαρίκα μου, ἔτσι ἦταν πάντοτε ὁ κόσμος ! Τάχα καὶ ἂν δὲν ἦταν αὐτοὶ, δὲ θὰ βρισκόntonτουσαν κάποιοι ἄλλοι νὰ τότε στείλουνε ; Αὐτὴ ἡ δουλιὰ γίνεται τώρα ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦχτισε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. Αὐτοὶ οἱ κάποιοι πάντοτε βρισκόνταν, καὶ δὸς του καὶ πόλεμοι γίνονται. Σκοτωθῆτε, λένε, καὶ δὸς του σκοτώνονται οἱ ἄνθρωποι. Ποιὸς τοὺς στέλνει νὰ σκοτωθοῦνε — τρέχα γυρεύε... Ὅπως ὁ Θεὸς μονάχα ἔξερει τί πρέπει νὰ γίνεται, καὶ ὅτι γίνεται, μὲ τὸ θέλημά του γίνεται. Αὐτὸ δὰ θέλετε τώρα, νὰ λέμε στὸ Θεό : « Μὴν τὸ κάνεις ἔτσι, μόνε ἄλλως ». Ὅμως γίνεται τίποτα δίχως τὸ θέλημά του ; Κἀθησε νὰ λογαριάζεις τώρα ! — Φαντάσου νὰ πραγματοποιήσατε γιατί δὲν ἔχουμε καὶ μεῖς φτερά νὰ πετοῦμε ἢ γιατί ἡ θάλασσα κάνει φουρτοῦνες καὶ ὁ περσινὸς σκοτώνει. Τὸ θέλημα τοῦ Παντοδυνάμου — καὶ τελειώσε. Ὅλα τ' ἄλλα εἶναι κορραφέζαλα. Ὅτι γίνεται, πρέπει νὰ γίνεται, ἄλλως δὲ θὰ γινότανε. Κῦρτε τώρα σὺ νὰ συλλογιέσαι πὼς τὰ ποιῶν δὲν ἔπρεπε νὰ πετοῦνε ! Κουταμάρες καὶ τίποτ' ἄλλο ».

Ἄνασηκώθηκε λίγο καὶ ἔκανε μιὰ κίνηση πόνου, καὶ ὕστερα ἐξακολούθησε :

« Μαριά, λέει, μητέρα — ἔ, τὸν καφερό, τί τοῦτανε γραμμένο ! Τάχα μου θὰ ζῆσε τοῦλάχιστο νὰ τὴν ξαναῖδεῖ ; Κοίτα, Κυρᾶ Μαρίκα μου, νὰ τὴνε γυρεύετε τὸ δόλιο. Τί φταίει τάχα μου καὶ αὐτός ; Μπορεῖ καὶ νάναυ καλύτερος ἄνθρωπος. Πῆς του καὶ σὲ τοῦ γιατροῦ νὰ τότε γυιάνει. Θάναυ θεῖροστο... »

Ἐξερεις, Κυρᾶ Μαρίκα, ἐγὼ εἶχα γνωρίζει μιὰ φορὰ ἓνα Γάλλο. Καθότανε στὴ γειτονιὰ μου. Ἐ, θὰ μὲ πιστέψεις ; — ἦταν ἓνας καλύτερος ἄνθρωπος. Σάν καὶ ἐμᾶς μαθῆς, μὲ τὴ γυναῖκα του, μὲ τὰ παιδιὰ του. Ἐμπαινε στὸ μαγαζὶ νὰ μοῦ φέρει τὰ καλούτσια του γιὰ κἀνα διόρθωμα, τίποτε μετσεσόλιες ; Καλημέρα, κύριε Πέτρο, μοῦκανε — ἔτσι μιλοῦσε ῥὸ νὰ πει δὲν μποροῦσε. Παράξενη γλώσσα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Κύριε Πέτρο, μοῦλεγε. Τέτοια εὐκόλη γλώσσα ἢ δικὴ μας καὶ νὰ μὴ μποροῦνε νὰ τήνε μιλήσουνε ποσιὰ ! — Τέλος πάντων ! — Σοῦ λέω πὼς ἦτανε πολὺ καλὸς ἄνθρωπος. Εἶχε μιὰ μυτούλα σὰ μιὰ πατατίτσα, καὶ ὄλο γελοῦσε, καὶ ὄλο ἓνα βιβλίον κρατοῦσε στὸ χέρι του : Καλημέρα, κύριε Πέτρο, μοῦ φώναζε περῶντας ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ μαγαζὶ, καὶ γελοῦσε : Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτοὶ ! Σάν τρέχεις γιὰ τὴν Πατρίδα, ἀρπάξεις ἓνα τουφέκι, καὶ τελειώσε. Ὅτι αὐτὴ πει ! — Μπίμ ! μπουμ ! μπίμ ! — ὄλα τ' ἄλλα εἶναι κορραφέζαλα.

Ἐ ἐγὼ ποῦ σοῦ λέω, οὔτε κόττι δὲν μπορῶ νὰ σφάξω, ὅμως γιὰ τὴν Πατρίδα ὄλα μπορῶ νὰ τὰ κάνω. Ἦρθε, λέει, καὶ τοῦ λόγου του νὰ μᾶς πάρει τὰ δῦλα — μπίμ ! λοιπὸν καὶ πάστον κάτω ; γραφτὸ του ἦτανε. Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτός ; Ἄς ὕφανται αὐτοὶ ποῦ μᾶς τὸν ἔστειλαν ἐδῶ ! — Τί γυρεύεις, κύριε, στὸν ξένο τόπο ; Αὐτὸ εἶναι ἄδικο πράμα, ὅμως ἐγὼ μονάχα τὸ δικίον γυρεύω, καὶ ἔξω νὰ πεθαίνω γιὰ τὸ δικίον. Ὁ ἄνθρωπος, λέω, πρέπει νάναυ γενναῖος καὶ περήφανος, καὶ νὰ ἔξερει νὰ πεθαίνει γιὰ τὸ δικίον. Ἄλλωτῆκα δὲν εἶναι γιὰ τούτῃ τὴ ζωὴ, — νὰ πεθαίνει καλύτερα.

Ἐ εἶπε πὼς εἶναι βαριά λαβωμένος. Ὁ Θεὸς νὰ τότε λυπηθεῖ, καὶ νὰ λυπηθεῖ, λέω, καὶ τὴ καφερὴ τὴ

μάννα του. Ξέρεις τί βάσανο είναι τὸ παιδί, Κυρά Μαρίκα μου; Βάσανο και λαχτάρα ἀτελείωτη...
 "Ἐμεινε λίγη ὥρα μετὰ τὰ μάτια πρὸς τ' ἀπάνω, κοιτάζοντας τὸ ἀσβεστωμένο και καταραγισμένο ταβάνι,—κι' ὕστερα πρόσθεσε :

"Ὁ Θεὸς νὰ τότε λυπηθεῖ και νὰ τότε συχωρέσει —και νὰ συχωρέσει κι' ἐμένα. Ποιὸς ξέρει τάχα;—μπορεῖ, λέω, κι' ἐγὼ νὰ τὸν ἔχω σκοτώσει; "Ὁμως τί φταίει κι' αὐτός; "Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυπηθεῖ και νὰ μᾶς συχωρέσει ὅλους. Πολὺ κακὸς εἶναι ὁ κόσμος ὡστόσο! "Ὁμως ὁ Θεὸς ξέρει τί πρέπει νὰ γίνεται,...

"Καμιά φορά συλλογιέμαι πὸς στὸ τέλος θὰ μᾶς λυπηθεῖ κι' ὁ Θεός, και θὰ γίνει ὁ κόσμος μιὰ φορά κομμάτι καλύτερος. Ὁ καθένας, νὰ πούμε, νὰ ζεῖ στὸν τόπο του, δίχως ν'ἀρχειται ὁ ἄλλος νὰ τότε ταράξει. Ποιὸς ξέρει; "Ἴσως και νὰ γίνει και πιὸ εὐκολη μιὰ μέρα ἢ ζωὴ. Νὰ λείπει ἐκεῖνη ἡ ἀδιάκοπη δουλιὰ, τὰκ! τὸκ! πρὸς βράδυ. Νὰ λείπει κι' ἐκεῖνη ἡ ἀδιάκοπη λαχτάρα γιὰ τὸ ψωμί... "Ἐχ! ποιὸς ξέρει!... νὰ μᾶς λυπηθεῖ κομμάτι κι' ὁ Θεός... "Ὁμως τὰ ὅπλα δὲν τὰ δίνομε. "Ἄς πεθάνουμε πιὸ καλά..."

Τὸ πρόσωπο τοῦ Πέτρου εἶχε γίνει τώρα πιὸ αἰτρινο. Οἱ κόκκινες βούλες εἶχανε φύγει ἀπὸ τὰ μύγδαλα του. Τὰ μάτια του κλειστήκανε βαριά.

"Ἡ Νοσοκόμα ἔφυγε σιγά, σιγά κουνώντας τὸ κεφάλι. "Ὁμως ὕστερ' ἀπὸ λίγο ξαναγύρισε κάπως ἀνήσυχη και τότε κύτταξε : "Ὁ Πέτρος ἦταν ἀχνὸς σὰ λείπανο και ἴσχυος, μὰ τὸ στήθος του ἀνεβοκατέβαινε σιγά, σιγά, κι' ἕνα χαμόγελο εἶχε ζωγραφιστεῖ στὸ στόμα του. Κι' ἡ Νοσοκόμα ξανάφυγε.

Κοιμᾶται ὁ Πέτρος ! Σιγά ! νὰ μὴν ξυπνήσει ἀπ' τὸ γλυκὸ του τῆνερο. Σὲ μιὰ ῥώραν ἀνθόσπαρτη και δροσερὴ ταξιδεύει, ὅπου οὔτε πόλεμοι κι' οὔτε πάθια ταράζουνε τὸν ἄνθρωπο. Ὅπου ἡ φτώχεια εἶναι πράμα ἄγνωστο. Ὅπου τὰ φαρμακερὰ βοτάνια τῆς ψευτιάς και τοῦ μίσους δὲ φντράνουν. Ὅπου εἶναι ὅλοι ἀδέρφια κι' ὅλοι τίμιοι και ὅλοι δίκαιοι και ὅλοι ἐλεύτεροι : Τοξιδεύει γλυκὰ στὴν ὄνειρεμένη πολιτεία τῆς Ἀγάπης. Σ' ἕναν τόπο φωτεινὸ, τέπο γλοερὸ, τόπον ἀναπαύσεως, ἔνθα ἀπέδρα πᾶσα ὀδύνη, λύπη και στεναγμός....

Μέσα στὸ στενόμακρο θάλαμο, στίς δυὸ σειρὲς ἀπὸ σιδερένια κρεβάτια, κοιμοῦνται τώρα τὰ λαβωμένα παιδιά, γλυκὰ, και λησμονοῦνε. Καὶ μιὰ μνηωδιὰ ἀπὸ φαρμακερὸ εἶναι σκορπισμένη στὸ θαμνὸν ἀέρα, πὸν ἀνασαίνουν. Καὶ οἱ ἀνασασιοὶ και τὰ ρυθμικὰ ροχαλητὰ τους θαρρεῖς πὸς λένε και ξαναλένε σ' ὅλους τοὺς τόνους και χωρὶς διακοπὴ : «Πατρίδα»—

"Ἐνῶ ἀπ' τὴ λύρα τοῦ γκιζιῶ, στὴ μέση τοῦ θαλάμου ἀπλώνεται τριγύρω ἕνα γλυκὸ λευκὸ φῶς σὰν ἀγάπη μάννας και σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ.

Ἀθήνα, Χριστούγεννα τοῦ 1916.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΦΩΛΕΙΟ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
 (Σταδίου 42) ἔβγαλε σὲ βιβλίον, τὰ ἔτυπωμένα
 στὸ Νουμά :

ΟΘΕΛΛΟΣ τοῦ Σαῖξπηρ (μετάφρ. Κ. Θεοτόκη δρ. 1,50.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ, κοινωνιστικὸ ρομάντζο τοῦ Κώστα Παρορίτη, δρ. 2,25.

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΗ

Ἐπὶ «Νουμά».

"Ἐπειδὴς ἐγέννησε παραξήγηση ἢ μελέτη μου γιὰ τὸ «Δεκατρισύλλαβο» και τὰ σημειώματά μου πὸν δημοσιεύονται στὸ περιοδικὸ «Νέα Τέχνη», βιάζομαι νὰ δηλώσω ὅτι,

Οἱ ἀντιληφές μου δὲν εἶναι ἀρμονισμένες μετ' ἄλλο περιεχόμενο τοῦ περιοδικοῦ, πὸν μάλιστα συγκρούεται μετὰ τὴς δικῆς μου ἀντιληψης.

Γιὰ νὰ ξεκαθαριστεῖ κάθε παραξήγηση, πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι, ἀκολουθώντας τὴν Ἑρτηνησιακὴ παράδοση, ἐξεκίνησα μετὰ τὸ σκοπὸ νὰ δεῖξω τὴν ἀντιληψὴ τῆς ἀντιμέτωπῆ πρὸς ὅποιαν ἄλλη ἀντιληψὴ, ἀπ' ὅπου θὰ μπορούσε νὰ γεννηθεῖ σοβαρὴ συζήτηση διαφωτιστικατάτη, μὰ και βρασιμένη σ' ὀρισμένες και καθορισμένες ἀντιληψης, πὸν γιὰ μὲν εἶναι ἡ μόνη γνήσις πηγὴ τῆς Τέχνης, ἐνάντια στὸν αὐτοσχεδιασμό.

Τὸ μεγάλο μου σφάλμα εἶναι ὅτι, δίνοντάς τὴν κομματομένη και σὰν ξεκάρρωτη, τροφοδοτῶ τὴν ἐπιπολιότητα, πὸν ὁ πόθος μου εἶταν νὰ πολεμήσω.

Μετὰ ὑπολήψην

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Στὸν Ἀριστιδὴ Μαυρίδη.

"Ὅλα τοῦ Νοῦ τὰ γασσεμὰ και τῆς ψυχῆς τὰ κρῖνα
 Μ' ἀγνή λαχτάρα μυστικὰ κι' ἄξια ταπεινοσύνη
 Τὰ φέρνω μπρὸς στὰ πόδια σου, καλέ μου, νὰ σὲ
 [ἀγαπᾶσω.

Κι' ἄς μὴν ἀχοῦν καινέματα κι' ἄς μὴ λαλᾶν τραγούδια
 Τοῦ Νοῦ τὰ θησαυρίσματα και τῆς ψυχῆς τὰ πλοῖτα
 Μόν' ἄς γενοῦν μιὰ πρᾶξ ζωὴ πὸν νάχη γιὰ σκεπὴ τῆς
 Τὸ φῶς τ' ἀδρὸ τ' ἀνέσπερο τῆς Εὐτυχίας, καλέ μου
 ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

"Ὅσοι πρόκειται νὰ ἐγγραφοῦν
 εἰς τὰ Νέα

ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

ἄς ζητήσουν και ἄς μελετήσουν
 προηγουμένως τὸ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖ ἢ

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀγοραστῶν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

EMILE VERHAEREN: «Η ΕΛΕΝΗ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ» τραγωδία με 4 μέρη. Μεταφραστής: Ε. Ν. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. — Έκδοτική Έταιρεία τὰ «Έργα». Ἀθήνα 1916.

Εἶναι πρώτη φορά πού ὁ ποιητής Παλαμῶς μεταφράζει ὀλίγοτερο δραματικό ἔργο. Ἡ φημισμένη αἰθιακή τραγωδία τοῦ Βερράρεν, ταιριαστικῶς ἢ καλῆτερα ξαναγράφηκε στόν Ἑλληνικό τό στίχο, μέ ὅλη τή μεστή ὁμορφίαν τῆς ὑψηλῆς τέχνης τοῦ ποιητῆ τῶν «Βουβῶν». Ὁ ξεχωριστός της ἀέρας τρέχει σ' ὅλες τίς σελίδες τοῦ νεοτυπωμένου βιβλίου καί εἶναι διπλή ἢ ἀπόλαυση τοῦ ἀναγνώστη γάτου ἀπό τόν ὀλιάντιστο λυρισμό τοῦ Βερράρεν καί ἀκριβῶς τή βαθιότητα γνώριμη συμφωνία τοῦ Ἑλλήνα τεχνίτη. Ἔτσι καί ἡ Ἑλένη τῆς Σπάρτης, ἔχει διπλή ψυχή. Τήν ψυχή τοῦ μεγάλου πλαστοποιοῦ της, καί τήν ἄλλη, τοῦ ἀνεγεννητῆ δημιουργοῦ, πού τήν ξανατέλειωσε λαμπρῶς γάτου ἀπό τόν ἥλιο καί μέσα στή νέα, τήν ἀθάνατη γλώσσα, τῆς ἀληθινῆς της πατρίδας.

* *

Ὁ Βερράρεν μᾶς παρουσιάζει τή «δυστυχία» τῆς ὁμορφιάς τῆς Ἑλένης. Ἡ καλλονή της ὑπέροχη, ἀκατάλυτη. Τά χρόνια περνοῦν ἔξω καί πέρα ἀπό τὸ ὑπεροῦσιο κορμί της. Τώρα ξαναγράφει στή Σπάρτη πάλι τὸ γέρο Μενέλαο. Δέκα χρόνια ὁ πόλεμος στά τείχη τῆς Τρωάδας καί δέκα χρόνια ὁ θαλασσοδαρμός τοῦ γυρισμοῦ. Ἡ φρόνηση τοῦ ἀδερφοῦ της Πολυδευκί κρᾶτησε τὸ θρόνο τοῦ Μενελάου ἀνεγγύχτο. Ὁ λαός πανηγυρίζει τὸ ξανάστραμα τοῦ προσώπου τῆς θεομορφῆς μέσα στά βασιλικά παλάτια καί στήν ἀπαλή θερμὴ πλάση τῆς πολιτείας τοῦ Ἑδρώτα. Μαί ἡ «δυστυχία» τῆς ὁμορφιάς ἀκολουθεῖ καί δὴ τὴν Ἑλένη. Στήν ἀνιψιά της τὴν παιδοῦλα Ἡλέτρα ἀνάβει τὴ μανία καί τὸ πάθος μιᾶς ἀγάτης τυραννικῆς. Στόν Κίστορα, τόν ἀδερφό της, φυσῶς ἐν ἀκατανίκητο ἔνοχο ἔρωτα, πού αὐτὸς δὲν τρομάζει νὰ τὸν ὁμολογῇ, καί τυφλωμένος ὀλοτέλα πάνου στήν τρέλα τῆς ζήλιας του σκοτώνει τὸ βασιλῆα Μενέλαο. Ἡ Ἑλένη πού ἔλιπε, μάταια, εἰρήνη, λιμάνι ἀνάπαψης νὰ βοῆθῃ, στήν ἀγκαλιά τοῦ ξαναγαπημένου ἀντρός της, ἀπομνήσκαι μέ τὸ θάνατό του τρισσαυτελισμένη. Καταφυγῆ καί σκέτη καμιά δὲν τὴ βασιτά. Σάτυροι, βακχίδες, νεράιδες, ἴσκιοι τρέχουν τὴ νύχτα ἀπό κοντά της, διψώντας, λαχταρώντας, ἀνυμνώντας τίς χάρες τοῦ κορμιού της. Γαλήνη δὲν τῆς γράφει ἢ μοῖρα. Ἀκόμα καί τὸ θάνατο φοβάται. Τὴ σάρκα της δὲ θά τὴ λιώσῃ ἢ γίς, μαί θά τὴν κρατήσῃ ἔρωτικά στήν ἀγκαλιά της. Στήν ὑπέροχη στιγμή τῆς ἀγωνίας της, ὁ μέγιστος Ἄϊας, ἀόρατος, κατεβαίνει νὰ τὴ σώσῃ. Ἦχουν τὰ βροντερά θεϊκά του λόγια καί ἔξαφνα ἕνας κεραυνὸς πέφτει. Ἡ Ἑλένη ἀναρπάζεται στόν οὐρανό.

* *

Πέρασαν πέντε χρόνια πού πρωτοδόθηκε στό φῶς τὸ ἔργο τοῦτο τοῦ, πεθαμένου τώρα, Βέλγου ποιητῆ. Κι ὅμως μέ τὸ νὰ μὴν ὑπάρχῃ σοβαρὸ θέατρο στήν Ἑλλάδα, ἠθοποιοὶ καί κοινὸ σταθῆκανε μακριὰ ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἀριστοῦργημα δραματικῶ λυρισμοῦ, πού

μέ τὴν ἱερὴ του δυνατὴ πνοή θά τοὺς ἀνέψανε τέχνη καί ψυχή.

P. Γκ.

ΤΗ ΝΥΧΤΑ !..

Νύχτα ! Οἱ ἀστέρες βασιλεύει κοιμήθηκαν ἀπὸ τὸν σκότος βράχους καί ἐκείνοι πᾶσι φάνηκε, πού στίς κορφές νεχτάσασαι, καί ὁ ἦθος τοὺς ἔτρεσε... Τὸ φεγγάρι ἔπεσε στή θάλασσα νὰ κοιμηθεῖ...

Στὴ λήμνη αἰτίαις μένει μετὰ τὴν κενάτι νύχτα παίζων ... Καί μέτ' στί νεφελώματα τηροῦν, κωλύουν βίβροχο στίς πλάτες μιᾶς γελώνας. Τάπειρα παίζων μετὰ νεφί, καί ἐπὶ μετὰ τὴν ἀγάτη μου. Ἀθήνα 1916.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΡΟ-ΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΓΑΟΣΣΑΡΙΟ

Φίλε Νουμά

Μετὰ καλοφουλάδα πού εἴπαται πρὶν 2 1/2 χρόνια, χωρίς ἀνάπαυσι, δὲν ἄρξαι νὰ κάτῃ νὰ τὴν ἐπιπρήνῃ ὁ φίλος Φιλήντας. Ἀλλὰ μετὰ πού ἔκαμε, εἰν εὐχαριστῶ ἀργησα λίγος σ' αὐτό, γιατί τώρα μόνο εἶσα «Ἀρμονία» (ἀρ. 17), ἔπου ἔγραψε. Κοντὸ ὅμως σὸ εὐχαριστῶ μου νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ πῶ πῶς μ' ἀδικεῖ σὲ μερικὰ ἀπ' ἔτα λέει :

Ἀπὸ πού συμπεραίνει λ. γ. πῶς σὸ κανάτι τῶχο συχυσμένο, τὸ ἕνα τούρκικο... καί τῆλο ἑλληνικό...; Ὅριστε ὅλο τὸ γράχτο γιὰ τὴ λέξη :

«Κανάτι (Μαγν. καί ἄλλο) = παραθροφόλλο. (Ἐπίσης καί μετὰ τὴν ἄλλη, τοῦ σημασία=δοχεῖο τοῦ νεροῦ). Καί Ἀρβανίτικα [Λεξ. Χριστοφοροῦ : «κανάτα, ἢ κανάτα τοῦ ποτοῦ 2) τὰ φύλλα τῆς θύρας». Ὁ Χριστοφορο. παραδέχεται τὴ λέξη Σλαβική, καί σημειώνει ἔτι καί τὸ Βουργ. κανάτι ἔχει τίς ἴσας σημασίες. Προβλ. καί Δελτ. Α. Ἐτ. Β' : κανάτια (σὴ Νιό) = τὰ δύο τμήματα τῆς φώτας τῶν σιδηροτροχιῶν. Ἐπίσης Κορ. Πλουτ. Ταμ. Α'. Σελ. 433 : τὴς πτυχῆς τῆς θύρας, τὰ τούρκισι λεγόμενα κανάτια. Καί Ἀτ. I 339. IV, 217».

— Τὶ δείχνει;

— Ὅτι καταχωρῶ τὴ λέξη μετὰ τὴ σημασία τοῦ παραθροφόλλο, πού δὲν εἶναι κοινή, ἐνθ' ἢ ἄλλη σημασία εἶναι κοινή. Καί μόνο γιὰ νὰ μὴ νομιστῇ ἔτι σὸ μέρος ἀπ' ἔπου σημειῶνω τὴ λέξη εἰν ἀγνωστὴ ἢ ἄλλη σημασία, ἔκαμα τὴν λιγύλογη παρένθεση. Ἐπειδ' ὅμως ὑπερὰ ἀνέφερα ἀπ' τὸ Χριστοφοροῦ τ' Ἀρβανίτικα καί τὰ Βουργάρικα μετὰ τίς δύο σημασίες, γι αὐτὰ τελευτικά παραπέμπω στῶν Ἀτακτων ὀχι μόνο τὸ IV 217, ἔπου βρῖσκειται τὸ τούρκικο κανάτι, ἀλλὰ καί, σὸ I 339, ἔπου ὁ Κοραῆς σημειώνει τὴν ἑτυμολογίαν τοῦ ἄλλου κανατιοῦ ἀπ' τὸ κανήτιον. Ἀτάπειρα μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἔπος τάγραφα σύντομα καί βραχίαια, ἀλλὰ «συχυσμένο» βέβαια δὲν τῶχο.

Τὸ ἴδιο ἔχω νὰ παρατηρήσω καί γιὰ τὸ *νομάτιο*.

Καί περὶ γενικὰ παρατηρῶ ἔτι δὲν εἶχε τόσο τὸν

τόπο του, ἂν σκοπὸς του εἶταν νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ Γλωσσάριο νὰ σημειώσῃ κάμποσα ἀπ' τὰ ἐτυμολογικὰ ποῦ σημείωσε. Ἐπρεπε νὰ ἐπικρίνῃ ἔχοντας ὅπ' ὄψῃ του τὴν ὑπόθεσιν μὲ τὸ φυλλάδιο νὰ δώσω (ὡς εἶπα ἔπειτα θέλω τὴν σημειώσω τὴν ἀρχὴν του) καὶ νὰ μὲ διορθώσῃ ἔκει ἔπου ἔχω λάθος, ἔπως τὸ κάνει στὴ λ. **σάϊκος**, ἔπου ἀναγνωρίζω πὼς ἔχει δίκιο. (Ὅσο γιὰ τὸ **ζυγοῦρι** δὲν ξέρω ποιὰ εἶναι ἡ πρώτη σημασία, ἀλλὰ τώρα στὸν τόπο ἀπ' ἔπου πῆρα τὴν λέξιν σημαίνει αὐτὸ ποῦγραφα. Γιὰ τὸ **νιράβαλα** ἴσως ἐπίσης εἶχε τὸ λόγο του νὰ γράψῃ). Ὅ,τι ἄλλο εἶχε νὰ πῇ ὁ Φιλίππας ἔπρεπε νὰ τὴν χωριστὰ ἀπὸ τὴν κριτικὴν του, ἂν ἀξίζε βέβαια νὰ τὴν πῇ, δηλ. ἂν εἶταν νέο, ἔχι νὰ τὰ συγκλῶσῃ, γιὰ νὰ μὲ φέρῃ σὲ μειοψηφίαν ἢ θέσῃ. Γιατί τί σχέση ἔχει νὰ μᾶς λέγῃ, μὲ τὸν τρόπο, ἐννοῶ, ποῦ τὰ λέει, καὶ γιὰ τὸ **ταγάρι** ἀκόμη, ποῦ ἐνὸς οὔτε καταχωρισμένο τῶχῳ οὔτε τ' ἀναφέρω; Ἐχει ἔμως καὶ δίκιο λίγο, γιατί, τί νᾶλεγε, ἂν δὲν ἔγραφε αὐτὰ τὰ δικά του; Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ διόλου κουδέντα.

Κ' ἀκόμη δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω σὲ τί μποροῦν «νὰ μὲ βοηθήσουν», ἔπως λέει, «οἱ λίγες παρατηρήσεις» του. Ἄν ἔμαθα ὅτι τὸ **συγκράτσιλος** γίνεται ἀπ' τὸ **καρσίγλα** ἢ καὶ ἄλλη μιὰ παρόμοια πληροφόρησι, τί δύναμη τάχα ἔχει αὐτὸ τὸ μάθημα; Νὰ μὲ κάνῃ ἐπιστημονικώτερο ἢ σοδαρώτερο;

Γιὰ ὅσα τέλος λέει ἀπ' ἀφορμὴν τῆς δυὸ τρεῖς ἔχι τέλεια δημοτικὴς λεξοβλῆς ποῦ βρίσκει στὸ γλωσσάριον, στὰ δικά μου γραφόμενα, ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς τὰ παραλείπει, ἔταν συμπεραίνῃ ἀπ' αὐτὰς τῆς πρακτικῆς γιὰ μούσκεμα ψυχῶν. Ὅσο ζοῦμε σὲ κόσμῳ παρδαλόγλωσσῳ καὶ ἄγλωσσῳ μαζί καὶ βαστάει ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀληθινῆς γλώσσας καὶ ἀναγκαζοῦμαστε, εἴτ' ἐπειδὴ δὲν ἐρευνήθηκε ἀκόμη ἡ ἀληθινὴ μὲς αὐτῇ γλώσσῳ ὅσο πρέπει, εἴτε κ' ἐξαιτίας τῆς πραγματικῆς ἐλλείψεως ποῦχει, νὰ μπαλωνοῦμαστε ἔπως μποροῦμε, ποῖος εἶν' ὁ ἀναμάρτητος ποῦχει τὸ κουράγιον νὰ «βάλλῃ τὸν λίθον»; Ὁ ἴδιος ὁ Φιλίππας καὶ στὸ ἴδιο τάρβρο, ἔπου μὲ κατηγορεῖ, γράφει: «κατ' ἀναλογία τοῦ», «ἐπιρρηματοποιήθηκε ἀπὸ συνεργείᾳ», «ὀπισθίποτε», «ἰκανοποιημένος» κτλ. Μένει ἄραγε ἰκανοποιημένος ἀπ' αὐτὰ;

15). 1). 17.

I. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΜΟΙ

— 0 —

Ἀπομεινόμερα καὶ ἦσανα βράδνα
Μαῦρα μεσάνυχτα καὶ χαομέρια
Οὐρανοπέλαγα, θαλασσοδρόμια
Χεῖλη ὀλόβουβα καὶ ἄσαρκα χέρια.

Χαρὲς ἀνεῖπωτες σὲ μονοπάτια
Μαλλάκια ξέπλεκα, πόθου ψαλτήρια
Σπασμένα σήμαντρα, σβυσμένα μάτια
Κ' ἔκφραρες κρίνων σὲ παραθύρια.

ΔΙΟΝ. Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΣ

Εἶναι Μεγάλη ἡ Ἀγάπη μου

— 0 —

Ἀφιερώνεται στὴν κορσιὰ τοῦ τραγουδιοῦ.
Εἶναι μεγάλη ἡ ἀγάπη μου πὼς νὰ τὴν τραγουδήσω!
Ἡ κορσιὰ ποῦ τὴν ἀγάπησα μοῦ δόσε τὴ ζωὴ μου
Καὶ μοῦ κίεψε τὴ σκέψη μου καὶ πῆρε τὴ βουλή μου!
Γιὰ ὅ,τι καὶ ἂν κάνω δὲν μπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ μὲ παιδέψῃ,
Γιὰ ὅτι καλὸ καὶ ἂν δύνομαι δὲν πρέπει μου στεφάνι,
Κ' εἶμαι μικρὸς στὸ μέσα τῆς γαλήνιο κόσμου κάμμου.

18) 12) 916.

ΑΡΦΑΣ

Ὅ,τι θελετε

— Ὅσοι ἔχουνε τὸ 4ο ἢ 5ο φύλλο τῆς περσινῆς χρονίως περισσευούμενο ἢ ποῦ νὰ μὴν κρατοῦνε σιγρὴ κ' ἔτσι νὰ μὴν τὰ χρειάζονται, τοὺς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς τὸ στείλουνε στὸ γρασεῖο μας καὶ νὰν τοὺς ἀλλάξουμε μὲ ὅ,τι ἄλλο φύλλο τοὺς χρειάζεται.

— Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θᾶ χουμε τὸ τέλος τοῦ ὑπ' ἄροχου ἔργου τοῦ Ἀντρέαφ, ἕνα διήγημα τοῦ Δημοστένη Βουτροῦ, ἕνα ποιῆμα τοῦ Χιῶν Ἐλαχίτη κτλ. κτλ.

ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

— 0 —

Μανιάζει ὁ Γραιγος. Πᾶσ' ἀφρόμαλα ἔτια
νὰ γκαρμίσουν χουμῶν μὲ μάταιη φόρα
τῶν βράχων τὰ καστέλια ὀλέθρω μπόρα—
οἱ Τριτῶνοι φουσοῦτα ὄλο γινάτια.

Μέσ' τοῦ Εἶνε μου τ' ἀνταφιασμένα πλῆτια,
τὰ κάστρα τῆς καρδ.ᾶς τὰ δνειροφόρα
οἱ Καηιοὶ πολεμᾶνε—χρόνον τώρα—
νὰ μοῦ σοριάσουν σᾶκλερα κομάτια.

Μὲ τὸ ἀψὺ τῆς θεωρίας Σου ἀγνὸ νεχτάρι
μὲ μέθυσε—Γλυκεῖα—στὴ μάβρη ἀμάχη
νᾶποζιτῶ τὰ βᾶγια. Οἱ καστρομάχοι

δὲ γονατίουν με ἄγριοι γενιτσάροι.
Καὶ νὰ χουμῆξω καρτερῶ μιὰ μέρα
μὲ τὸ φιλί Σου ὀλάλικη παντιέρα.

Ἄρχῆς Ἀλωνάκη 1916—Μυτιλήνη.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

Στὸ Ἀδελφὸ τῶν Ἑλληγίδων μῆς μίλησαν γιὰ δύο ποιητῆς: τὸν Κωστὴ Παλαμᾶ καὶ τὸ Σικελιανό. Γιὰ τὸν πρῶτον μίλησε ὁ Τυμφρηστός καὶ γιὰ τὸ δεύτερον ἡ δα Σέμνη Παλαστυρίδῃ. Τοῦ Τυμφρηστοῦ ἡ ὁμιλία εἶταν ἐπιτυχημένη, μόνο ἂν ξηραστοῖ ἀπὸ τῆ καλῆ του προαίρεση νὰ γνωρίσει στὸν πολὺ κόσμον ἕνα ποιητὴ μεγάλο καὶ ζωτὸς δύσκολο σὲ μιὰ πρόχειρη ἀνάλυση ποὺ γίνεται μόνο γιὰ νὰ περιόρισουν μιὰν ὥρα εὐχάριστη ὁμορφὴ καρδίε καὶ διαλεχτὲς δεσποινίδεσ. Ὁ Παλαμᾶς δὲν ἀναλύεται ἔτσι πρόχειρα καὶ ξόφερα. Ἡ ποιήσῃ του δὲ γνωρίζεται μέσα σὲ μιὰ σάλα κοσμική. Θέλει σκύψιμο πάνου στὸ βιβλίον καὶ μελέτη, μελέτη, μελέτη. Ἄν ἡ ὁμιλία τοῦ Τυμφρηστοῦ γίνει ἀφορημὴ νὰ μελετηθεῖ βαθειὰ τὸ ἔργο τοῦ Ποιητῆ καὶ ἀπὸ τὸν πολὺν κόσμον, τότε ἡ ὁμιλία του ἐπέτυχε καὶ τῆ χειροκροτοῦμε.

Ὅσο γιὰ τὴ δα Παλαστυρίδῃ, μίλησε μὲ ἀγάπη γιὰ τὸ Σικελιανό καὶ μῆς ἔβησε τὸ ἔργο του. Ὡς τόσο ἔχομε κάθε δικαίωμα νὰ παρατηρήσουμε πὸς ὁ Σικελιανός, ποὺ τὸ ξεχωριστό ποιητικὸ του ταλέντο κανεὶσ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ, στάθηκε ὡς τώρα πολὺ ἀτυχος, γιατί ἀκόμα δὲ βρῆκε τὸν κριτικὸ του. Θαυμαστὲς ἠμνητῆς, κόλακες, βρῆκε πολλοὺς κριτικὸν ὄμιος κανένα. Καὶ ὅπως κάθε ἀληθινὸς ποιητῆς, ἔτσι καὶ ὁ Σικελιανός θὰν τῶχει καμὸ μεγάλο ποὺ τὸ ἀληθινὰ μεγαλόκτιστο ἔργο του δὲν κριθῆκε ἀκόμα. Ἴσως γιατί ἡ δουλιὰ αὐτῆ θέλει κόπο καὶ γρηγορήρα ἀτσάλειο.

Ο ΑΚΡΟΑΤΗΣ

"Ο ΜΑΥΡΟΣ ΓΑΤΟΣ"

Εἶναι τὸ καφενεῖο τοῦ Σπαταλά, ποὺ ἀνοίξε τώρα τελευταία στὸ δρόμο Ἀκαδημίας καὶ Ἀσκληπιοῦ, στὴ γωνιά, ὅπου ἄλλοτε τὸ Βιβλιοπωλεῖο Κουκλάρα καὶ τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ». Καφεὲς δερβίσικος, πᾶστρα, περιποίηση... καὶ φιλολογικὴ συζήτηση — γιατί ἐκεῖ μαζώνονται ὅλ' οἱ νεαροὶ κ' οἱ μεσόκοποι λόγοι καὶ κεῖ, κάθε δειλινό, ἀπὸ τίς 6 κ' ὕστερα, ἀνταμώνεται κ' ἡ πικρὰ τοῦ «Νουμᾶ».

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΕΛΗ
Μιλτιάδου 1

ΛΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Συμφωνῶν τῶ ἄρθρου 12 τοῦ Καταστατικοῦ, προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. μέτοχοι τῆς Λατικῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν ἐτήσιαν τακτικὴν γενικὴν συνέλευσιν αὐτῶν, ἀνεκροτηθσομένην ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Τραπεζῆς τῆν 11ην προσεχούσας μηνὸς Φεβρουαρίου, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 4ην μ. μ.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΙΣ

- 1ον) Ὑποβολὴ τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ ἀναγνώσις τῆς εἰσαγγελτικῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως.
  - 2ον) Ἀναγνώσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.
  - 3ον) Προϋπολογισμὸς ἐξόδων διαχειρίσεως.
  - 4ον) Ἐκλογή ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ἔτος 1917.
  - 5) Προπολοίμιας τῶν ἄρθρων 32, 34 καὶ 50 τοῦ Καταστατικοῦ.
  - 6) Ἐκλογή ἐξερογομένων συμβούλων.
- Οἱ κ. κ. μέτοχοι οἱ ἐπιτηροῦντες νὰ μετασχηματῆς Συνέλευσεως θέλουσι καταθέσει τὰς μετοχὰς τῶν δώδεκα τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδοκίσεως εἰς τὴν τῶν Ἑλλάδι ἀνεγνωρισμένων Τραπεζῶν.
- Ἐν Ἀθήναις τῆ 23 Ἰανουαρίου 1917.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου
Κ. Θ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΛΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

- 1ον) Ἠγγυημένον διὰ χρονογράφου οὐδετέρου Κριτῶν. Ὀνομαστικὸν κεφάλαιον καὶ τμηρὴ πωλήσεως δολλάρια 100. Ἐξοφλητέον ἐπὶ διστίας εἰς δολλάρια χρυσά. Τόκος 5 οιο.
  - 2ον) Ἐσωτερικὸν εἰς λίρας Ἀγγλίας. Ἀ' ὀνομαστικὸν κεφάλαιον λιρῶν 100 θὰ καταβληθῶν λίραι 95. Τόκος 5 οιο. Ὑποκαείμενον εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος.
  - 3ον) Ἐσωτερικὸν εἰς λίρας Ἀγγλίας. Β' ὀνομαστικὸν κεφάλαιον λιρῶν 100 θὰ καταβληθῶν λίραι 100. Τόκος 4 οιο. Ἀπληλαγμένον φόρου εἰσοδήματος.
- Οἱ μὴ διαμένοντες μονίμως εἰς Ἀγγλίαν δὲν ὑποβάλλονται εἰς τὴν πληρωμὴν φόρου εἰσοδήματος καὶ διὰ τὰ δύο πρῶτα δάνεια.
- Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς τὴν ΛΑΤΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ, ἥτις καὶ ἀποδέχεται τὰς ἐγγυαμὰς.